

בחינת חלופות לרפורמה במדיניות החקלאית דיוני תקציב 2021 - 2022

תוכן

1. רקע קצר

2. בחינת חלופות לרפורמה

3. נספחים:

א- תמונת מצב חקלאות ישראל

ב- בחינת המצב התחרותי לירקות ופירות

ג- יבוא ומחירי מוצרי מזון לצרכן

ד- פירוט ההצעה לרפורמה

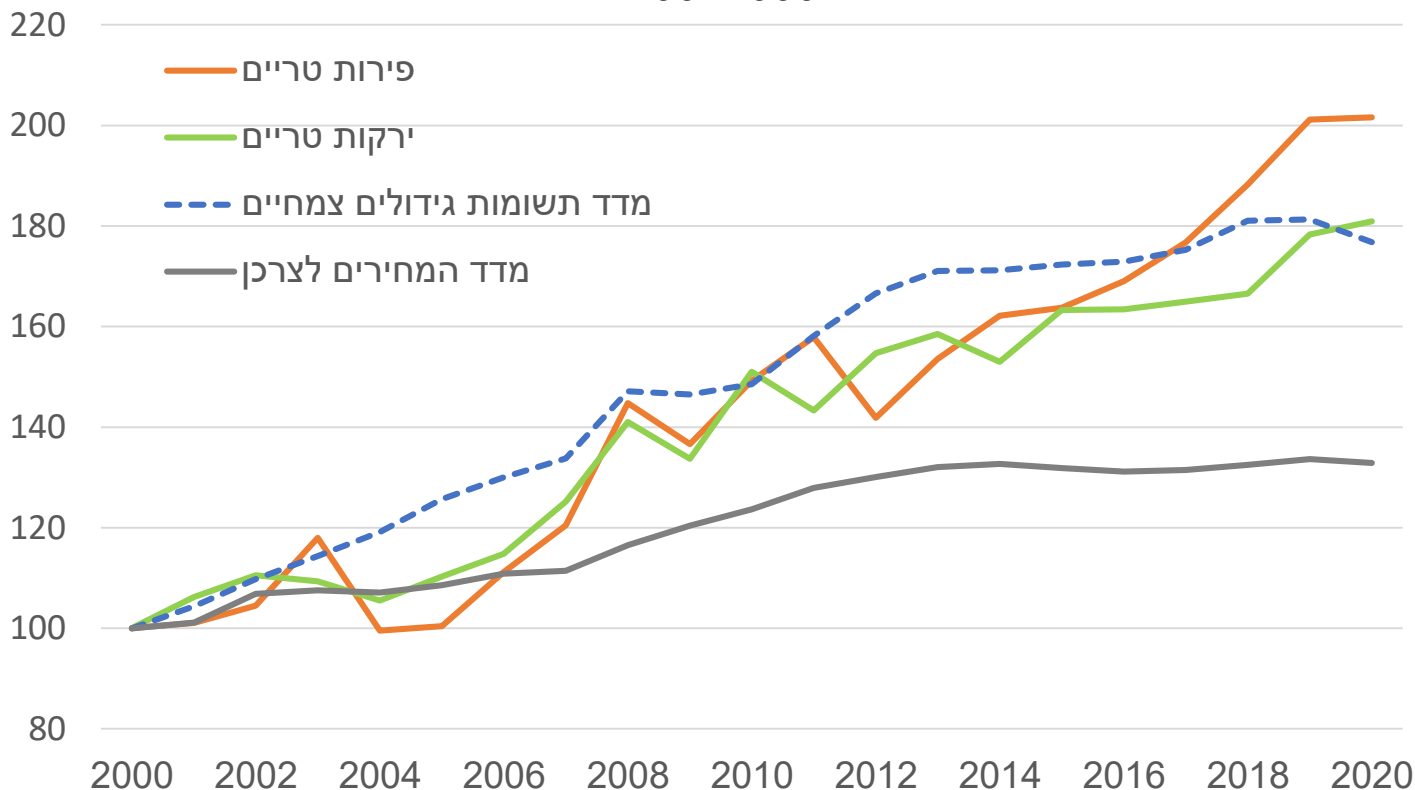
ה- הצעה לפעולות לקידום ענפי הצומח

עלייה במחירי הפירות והירקות

מדדי המחירים - לצרכן, פירות הטריים, ירקות הטריים, תשומות בגידולים צמחיים, 100=2000

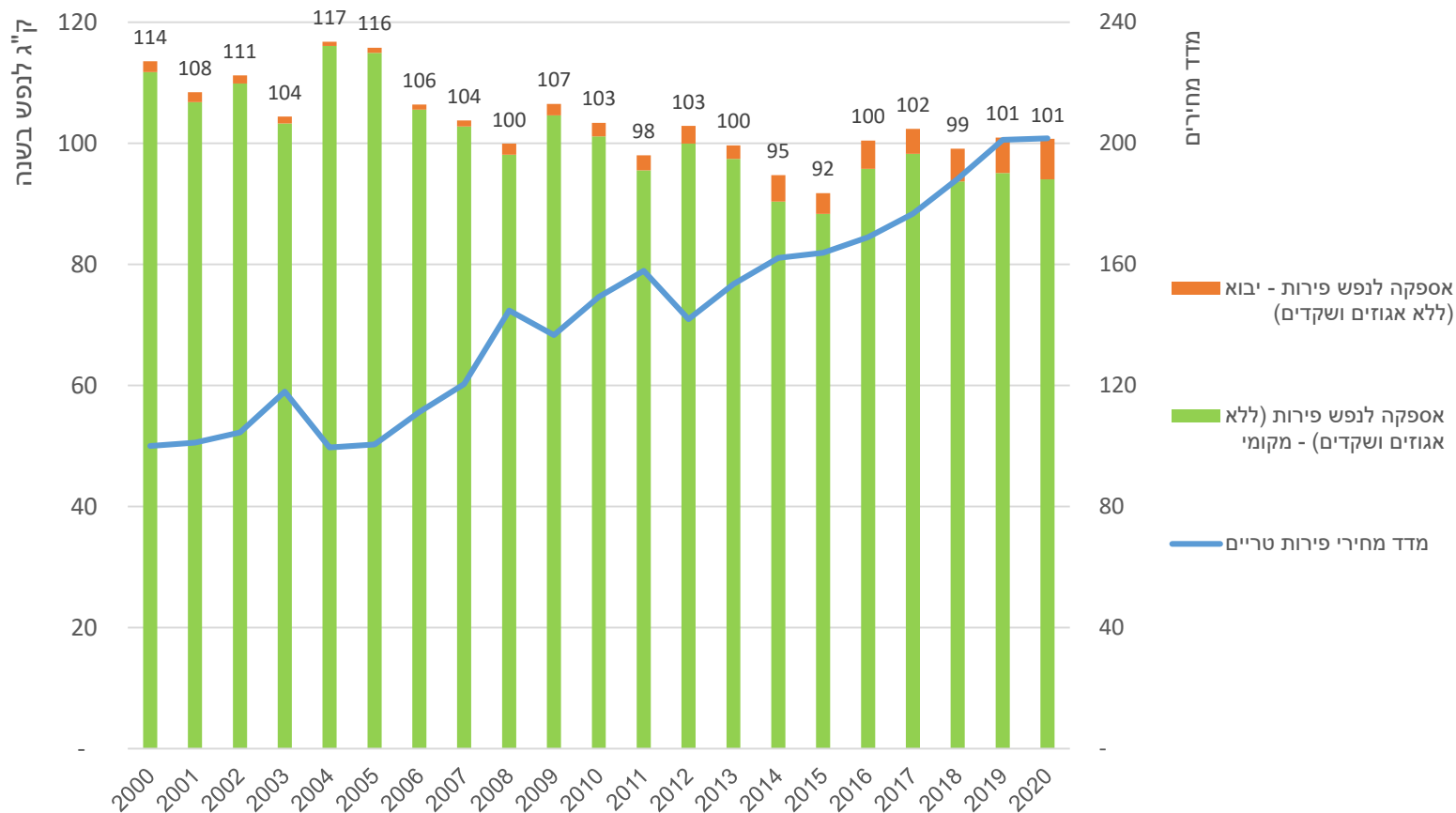
סיבות:

- עלייה מחירי התשומות
- תנודות יבולים (שינוי אקלים), ירידה בשנים האחרונות
- ירידה בפריון
- חוסר השקעה כתוצאה מאי-ודאות לגבי מדיניות טווח ארוך
- יתכן המשך עלייה במרווחי שיווק שהחלה ב-2016-2017

בעשור האחרון לא הייתה ירידה באספקה לנפש של פירות טריים

אספקה ברוטו לנפש של פירות (ללא אגוזים ושקדים) מול מדד מחירי הפירות

למה עלו מחירי הפירות ?

חוסר ודאות

היעדר מדיניות חקלאית לטווח ארוך מצמצם נטיעות והרחבת הייצור.

מטע מתחיל להניב הכנסות אחרי 5 שנים, ללא יציבות לא יבוצעו ההשקעות הנדרשות להגדת הייצור.

צילום: עמוס לוין

עלויות ייצור

עליה במדד מחירי התשומות הצמחיים של כ-80% משנת 2000, לדוגמה עליית מחירי המים.

שינוי אקלים

עלייה בשכיחות של תנאי מזג אוויר חריגים גורמת לתנודתיות ביבולים.

מרווחי שיווק

יתכן המשך עלייה במרווחי שיווק שהחלה ב-2016-2017, חסר מידע.

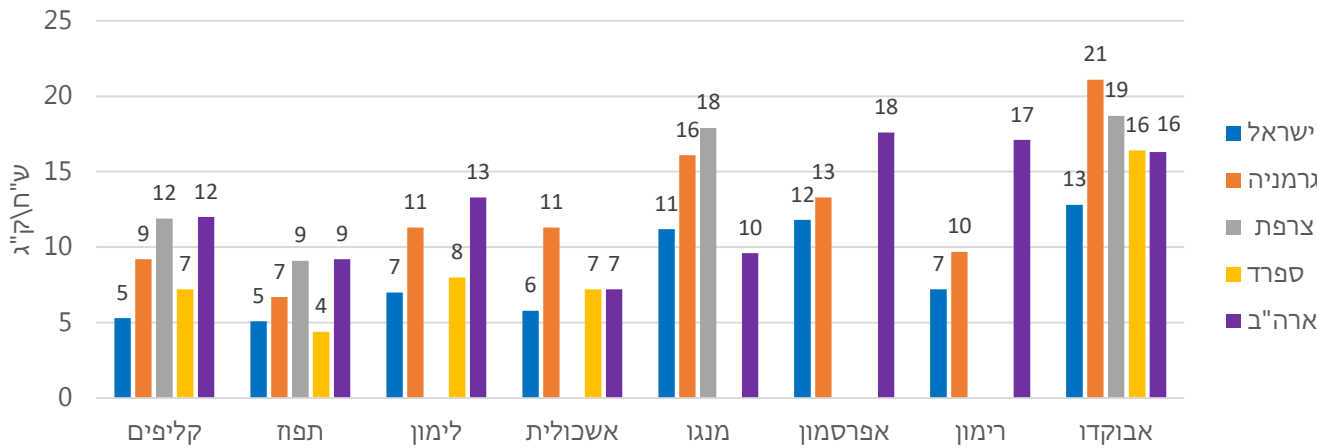
[קישור](#)

פריון

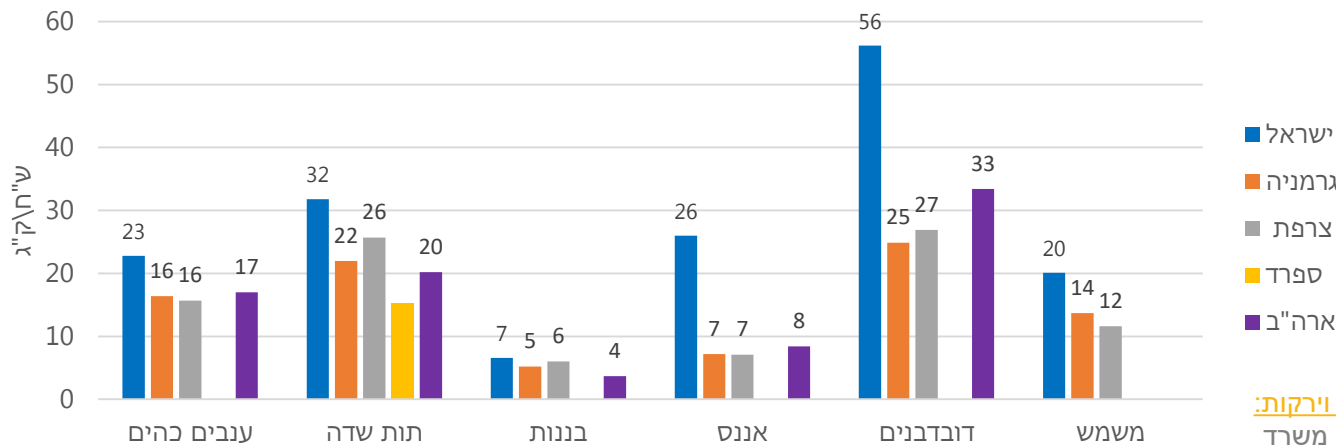
ירידה בפריון של ענף החקלאות בשנים האחרונות.

מחירי ירקות ופירות רבים בישראל אינם יקרים בהשוואה למדינות מפותחות, למעט המחירים של מספר מצומצם של פירות בשנים האחרונות

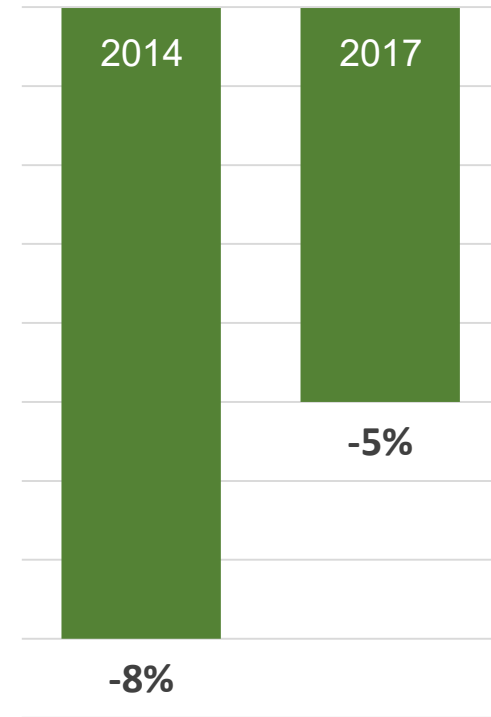
פירות שישראל זולה יותר ביחס למדינות שנבחנו (2018)

פירות שישראל יקרה יותר ביחס למדינות שנבחנו (2018)

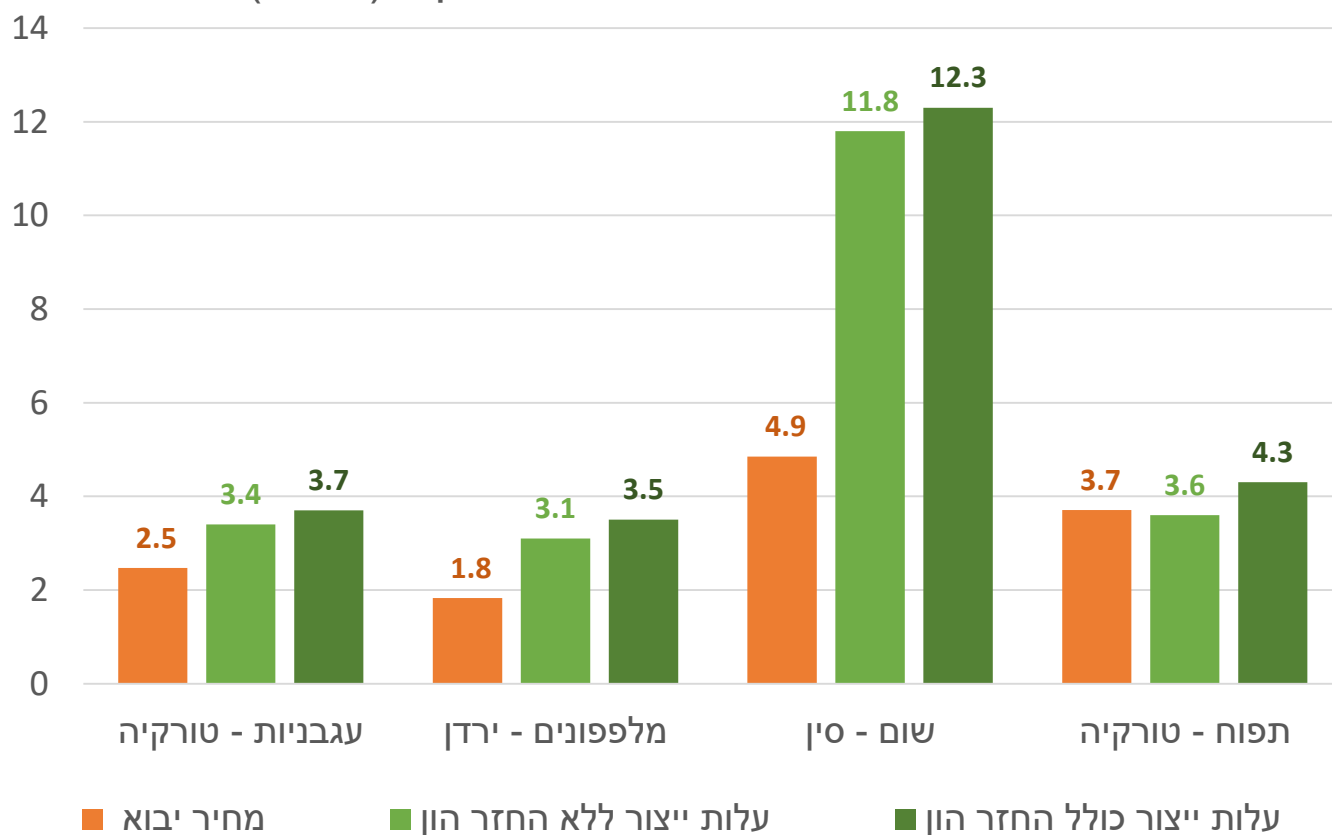
מחירי ירקות ופירות – ישראל בהשוואה ל-OECD

מקורות: OECD, ד"ר זיו בר-נחום, השוואת מחירי צרכן של פירות וירקות: ישראל מול מדינות שונות, החטיבה לאסטרטגיה, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, 2020

אולם: ניתן ליבוא ירקות ופירות במחירים זולים מאוד מטורקיה וממספר מדינות נוספות עם עלויות ייצור נמוכות מאוד

השוואת עלות ייצור מחירי יבוא, ש"ק"ג (2020)

ישראל אינה תחרותית מול יבוא ללא מכס של ירקות ופירות רבים מטורקיה, מצרים, ירדן וסין.

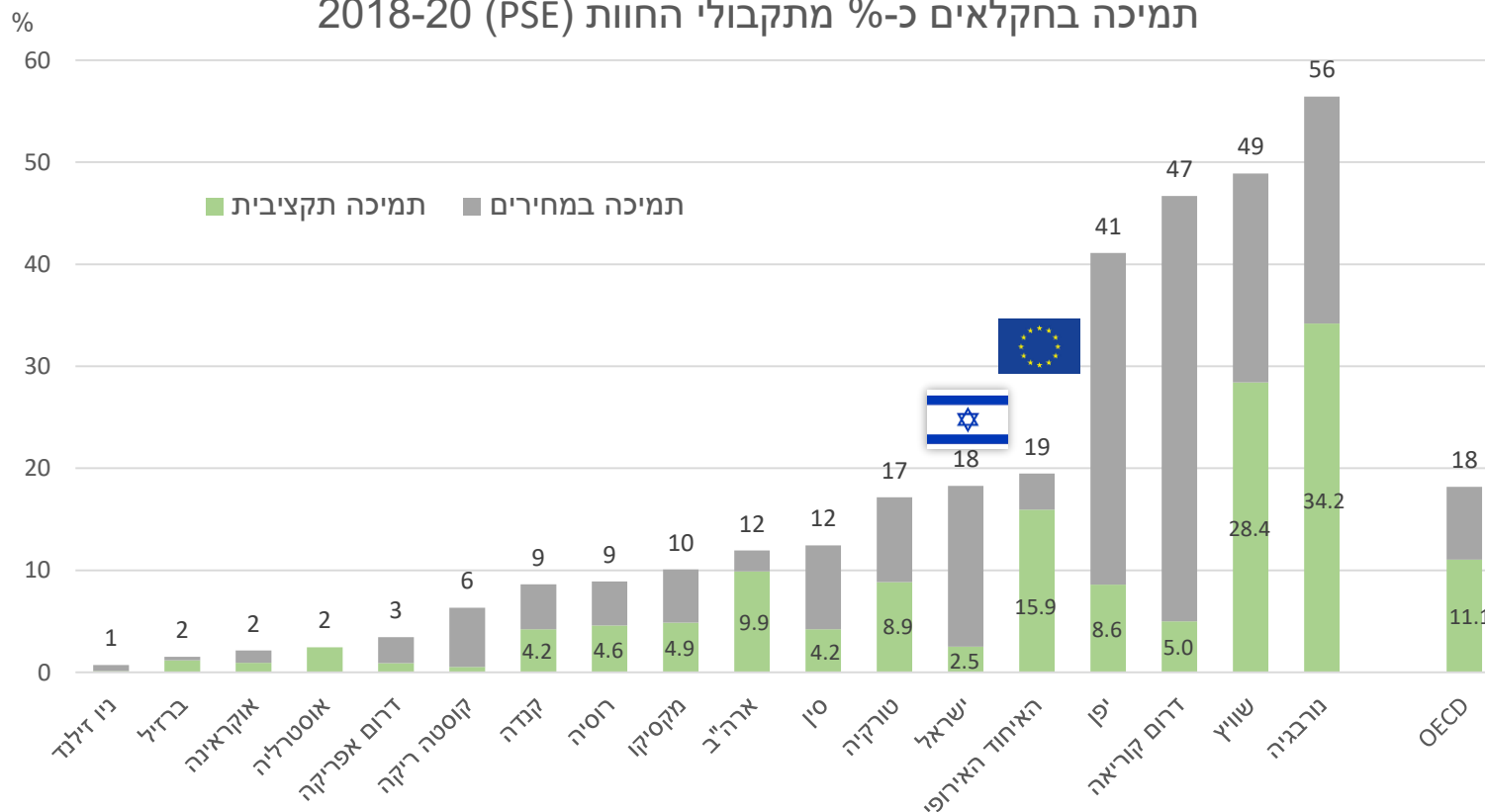
ביטול מכסים צפוי להוביל לצמצום משמעותי ואף להפסקת גידול של ירקות ופירות מרכזיים (בלתי הפיך במקרים רבים).

שונות בגובה ותמהיל התמיכות בין מדינות

ישראל: תמיכה תקציבית נמוכה יחסית, יש הגנה מכסית

תמיכה בחקלאים כ- % מתקבולי החוות (PSE) 2018-20

לא כולל תמיכה כללית לענף החקלאות (כגון מו"פ, השקעה בתשתיות)

תמיכה במחירים: אומדן לתמיכה עקיפה באמצעות מכסים ומכסות ייצור

בחינת חלופות לרפורמה

השוות חלופות מדיניות – ענפי הצומח

ייעול ופיתוח הייצור המקומי וחשיפה מוגבלת ליבוא

מטרות עיקריות:

- ✓ אספקת מרבית הפירות והירקות הטריים (גם בעתיד לאוכלוסייה הגדלה)
- ✓ הוזלת מחירים באמצעות ייעול ופיתוח
- ✓ שמירה על חקלאות מגוונת ואינטנסיבית
- ✓ הבטחת פרנסה והתיישבות

כלים: תכנית אב לענף החקלאות

- ✓ מענקי השקעות לגידולים אינטנסיביים
- ✓ תמיכה לדונם לגידולים אקסטנסיביים
- ✓ פיתוח תשתיות, מו"פ
- ✓ הפחתת שיעור המכס עד 50%
- ✓ אימוץ שיטת המכס של האיחוד האירופי (entry price system) לענפים מרכזיים
- ✓ ייעול הגנת הצומח

חשיפה רחבה ליבוא

מטרות עיקריות:

- ✓ הוזלת מחיר פירות וירקות
- ✓ שמירה על חקלאות הצומח על בסיס עקרונות תחרותיים בלבד (ללא קשר לאינטנסיביות ותמהיל הייצור, ביטחון מזון או פרנסת החקלאים)

כלים:

- ✓ ביטול מכסים
- ✓ ויתור על הגנת הצומח כאשר מוצר מאושר ליבוא לאיחוד האירופי
- ✓ תמיכה קבועה של 100 ₪ לדונם לכל הענפים שנחשפו ליבוא

סיכום ניתוח השלכות

12

ייעול ופיתוח הייצור המקומי וחשיפה מוגבלת ליבוא

תועלות:

- ✓ ייצוב ופיתוח החקלאות לטווח ארוך תוך בניית חוסן למשברים ולשינוי אקלים
- ✓ הרחבת הייצור צפויה להוזיל מחירים
- ✓ הפחתת שיעור המכס תוזיל את עלות היבוא, מנגנון המכס יאפשר יבוא במכס נמוך מחוץ לעונה המקומית
- ✓ שמירה על יכולת התפרנסות מיחידות קרקע קטנות יחסית
- ✓ שיפור הביצועים סביבתיים של החקלאות

עלויות וסיכונים:

- חקלאים יהססו להשקיע (נדרשת תכנית שתיצור ודאות לגבי המדיניות לטווח ארוך)

חשיפה רחבה ליבוא

תועלות:

- ✓ פתיחת אפשרות ליבוא לפירות נוספים
- ✓ ירידה בעלות היבוא
- ✓ הוזלת מחירים לצרכן – מידת ההשפעה תלויה במידת העברת החיסכון לצרכנים

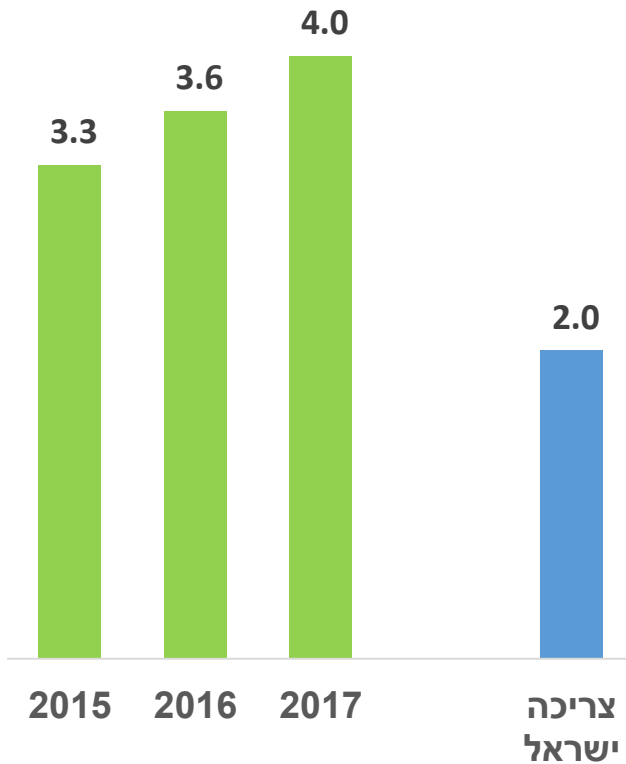
עלויות וסיכונים:

- ענפי חקלאות רבים יהפכו ללא רווחיים והייצור יפסק או יצומצם מאוד (בלתי הפיך במקרים רבים)
- הפחתת עלות היבוא לא תועבר לצרכן או תועבר חלקית בלבד
- פגיעה בביטחון מזון ותלות בטורקיה, מצרים בירדן באספקת פירות וירקות מרכזיים
- פגיעה בכלכלת אזורי הפריפריה

כשר התחרות של תוצרת מקומית מול יבוא

13

יצוא ירקות ופירות טריים
מטורקיה, מיליוני טון

✓ חקלאות ישראל תחרותית ברוב הירקות והפירות מול יבוא מאירופה.

– חקלאות ישראל אינה תחרותית מול יבוא ללא מכס של ירקות ופירות רבים מטורקיה, מצרים, ירדן וסין.

– חקלאות טורקיה דינאמית: יש דוגמאות להרחבה משמעותית של הייצור והיצוא בעקבות הזדמנויות שיווקיות (ובעזרה תמיכה ממשלתית).

– לכן סביר שחלק מההשפעות של חשיפה ליבוא נגלה רק בטווח הבינוני.

למידע נוסף ראה את הניתוח בנספח ב' ([קישור](#))

תמיכה ישירה של 100 ₪ לדונם אינה מתאימה לענפי חקלאות אינטנסיביים בישראל

השפעה של תמיכה של 100 ₪ לדונם לגידולים עיקריים

תמיכה בש"ח לק"ג תוצרת	אחוז תמיכה מסך ההכנסה	הוצאות לק"ג (ללא החזר הון)	פדיון ₪ לדונם	יבול - טון	
0.13	9%				גד"ש (ממוצע פשוט)
0.09	10%	0.53	870	1.1	חטה גרעינים
0.11	14%	0.42	618	1.0	חטה לתחמיץ
0.28	6%	2.73	1,440	0.4	חימצה
0.04	5%	0.54	1,863	2.9	תירס קלחים
0.01	1%				ירקות (ממוצע פשוט)
0.01	1%	1.31	8,280	7.5	בצל יבש
0.01	1%	0.68	10,656	9.0	גזר
0.01	0%	2.54	48,000	15.0	חציל
0.02	2%	1.68	5,400	4.5	מלון
0.01	0%	3.30	28,800	8.0	מלפפון
0.01	0%	3.57	50,880	12.0	עגבניות אשכולות
0.01	0%	3.81	34,000	9.0	פלפל
0.02	1%	2.52	8,232	4.9	תפוח אדמה
0.03	1%				מטעים אינטנסיבי (ממוצע פשוט)
0.03	1%	2.43	12,000	4.0	אפרסק
0.02	1%	1.74	11,400	6.0	בננות
0.02	0%	1.44	20,800	6.5	תפוח
0.02	1%	1.18	8,055	4.5	תפוזים
0.05	1%	6.04	17,000	2.0	כרם מאכל
0.53	2%				מטעים אקסטנסיבי (ממוצע פשוט)
0.56	2%	23.35	4,860	0.2	שקדים
0.51	3%	25.47	3,762	0.2	שמן זית

הערה: מדובר על תחשיב לשמן זית שלחין

למידע נוסף בנושא מדיניות התמיכה של האיחוד האירופי ראה מצגת של ד"ר יעל קחל, החטיבה לאסטרטגיה, משרד החקלאות, אפריל 2021

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה הניתוח בטבלה על בסיס תחשיבי שה"מ

התמיכה לא משפיעה כמעט בענפי חקלאות אינטנסיביים (ראה טבלה). תמיכה לדונם כן יכולה לשפר את הרווחיות של ענפים אקסטנסיביים.

מבנה החקלאות באיחוד האירופי שונה (לדוגמה ירקות ופירות מהווים כ-20% בערך התפוקה באיחוד, בהשוואה לקרוב ל-50% אצלנו).

תמיכות ישירות של כ-100 ₪ לדונם מהווים כ-45% של סך התמיכות התקציביות של האיחוד האירופי לחקלאים (כולל תקציב מדינות). הם ממשמעותיים מאוד לענפי גד"ש אקסטנסיביים, וגם לענף החלב הנהנה מהתמיכה לשטחי מרעה (המספוא).

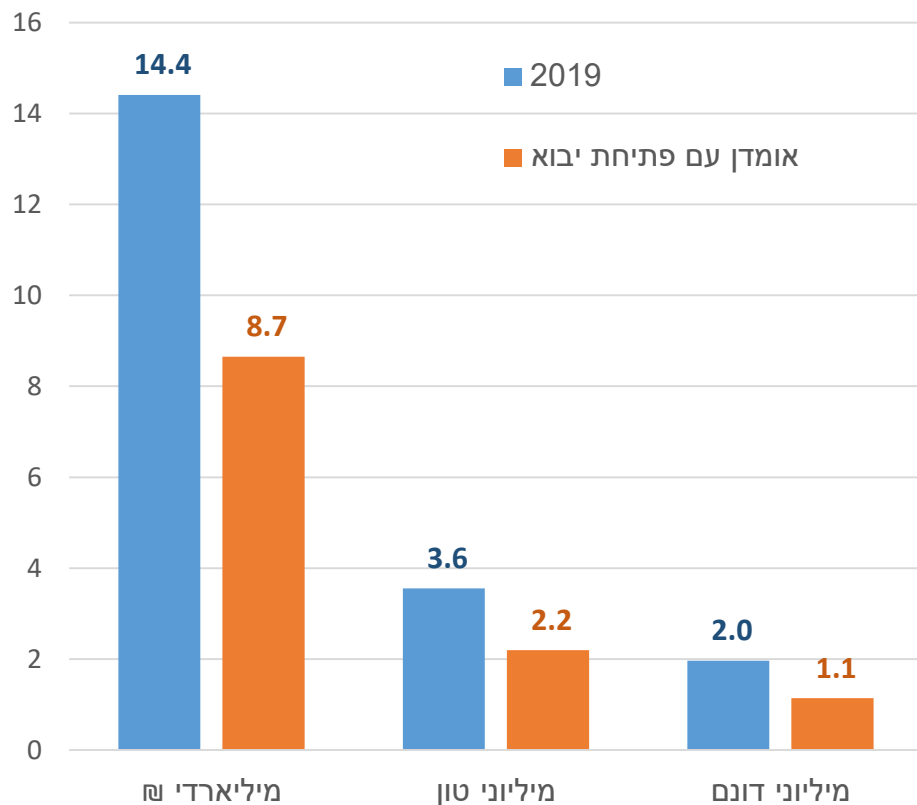
לענפי הירקות והפירות באיחוד כלי תמיכה נוספים חשובים, כגון התמיכה בהתארגנויות חקלאים וההגנה על גידולים עיקריים באמצעות שיטת ה-entry price.

לפני אימוץ כלי תמיכה הכרחי לבחון את התאמתו למטרת המדיניות ולתנאים המקומיים. 100 ₪ לדי אינה תמיכה מתאימה לחקלאות אינטנסיבית אצלנו.

אומדן רשוני לגובה ההשפעה של חשיפה ליבוא

אומדן לשינויים בייצור ירקות ופירות

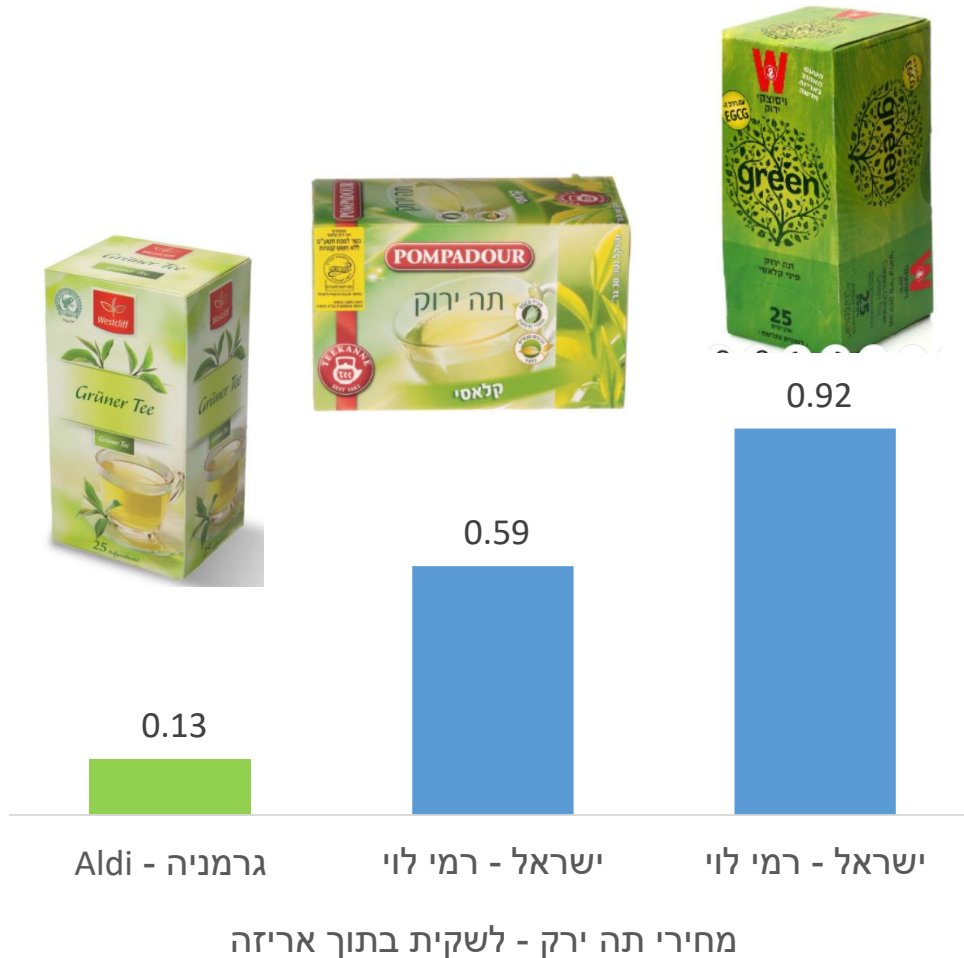
המהלך צפוי לפגוע באופן משמעותי בייצור פירות וירקות. לפי אומדן ראשוני שלנו ייצור הירקות והפירות צפוי להצטמצם בכ-40% בטווח הבינוני למידע נוסף ראה את הניתוח בנספח ב' (קישור)

ניתוח השלכות
"חשיפה רחבה ליבוא"

לא צפויה העברה מלאה של הירידה בעלות היבוא למחירים לצרכן

16

החשיפה ליבוא של מוצרים שמחירם בחו"ל זול יותר לא מתורגמת באופן אוטומטי לירידת מחירים לצרכן

לדוגמה:

מחירי מוצרי מזון המיובאים לישראל ללא מכס כגון תה גבוהים בהרבה ממחיריהם במדינות אחרות.

למידע נוסף ראה את הניתוח
בנספח ג' ([קישור](#))

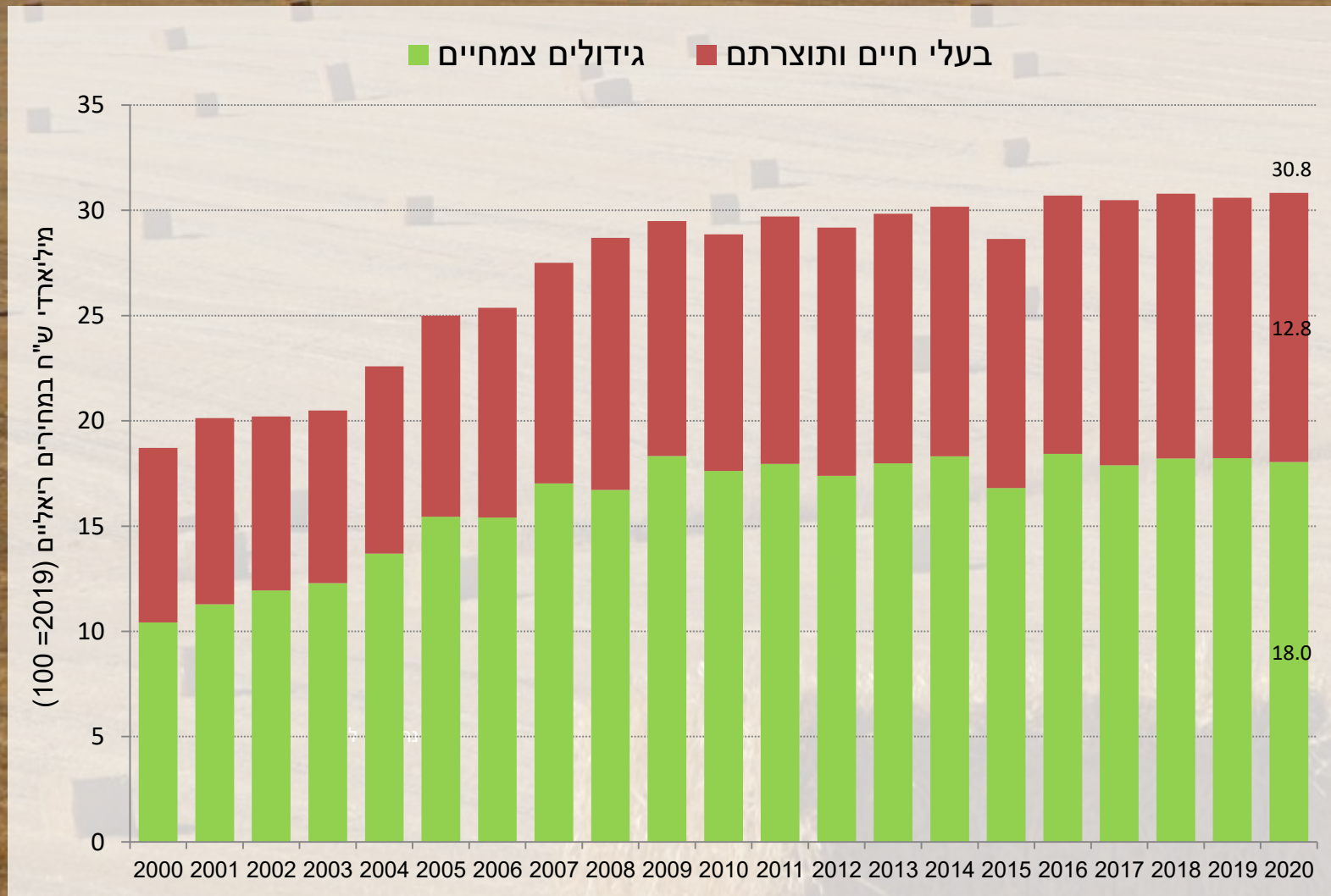
מחירי צרכן לשקית תה ירוק לפי אתרי
האינטרנט מה-19.7.2021

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

נספח א': תמונת מצב חקלאות ישראל

סטגנציה בערך תפוקה החקלאית

עליה ביבוא, ירידה ביצוא

אתגרים מרכזיים לחקלאות ישראל

העדר
יעדים
מוסכמים
+ יציבות

גידול
אוכלוסיה

שינוי
אקלים

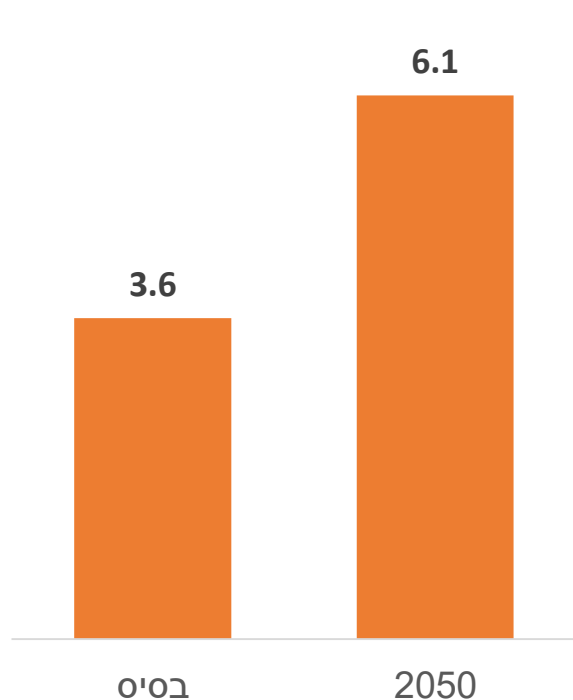
ירידה
בפריון

קרקע
ומים
מוגבלים

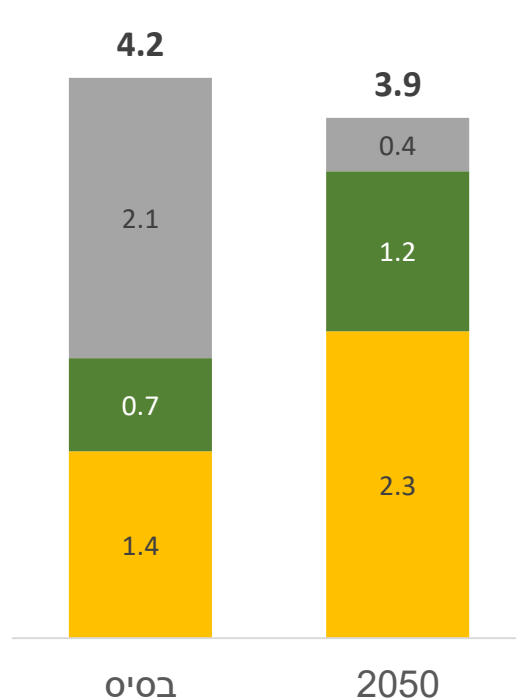
יוקר
מחייה
ועליה
ביבוא

ניתן לספק את צריכת הירקות והפירות ואת המספוא הנדרש לענף החלב גם בשנת 2050

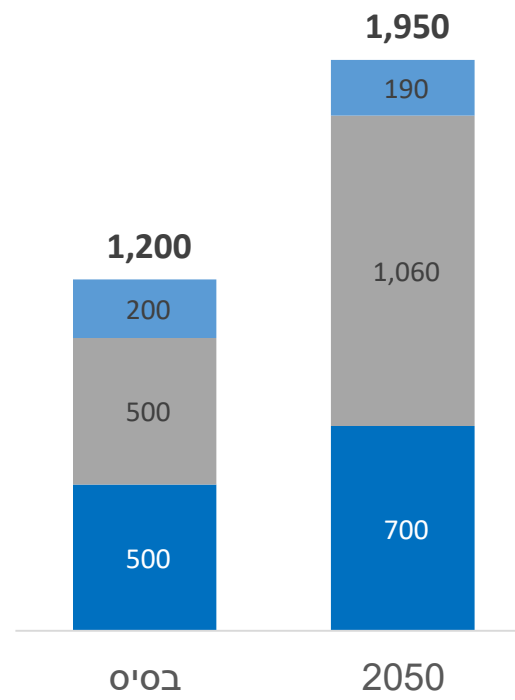
ייצור ירקות ופירות (מיליוני טון)

שטח גידול (מיליוני דונם)

צריכת מים (מלמ"ק)

■ ירקות ופירות ■ גד"ש למזון גס ■ יתרת השטח ■ שפירים ■ קולחין ■ מליחים ושיטפונות

מבוסס על תרחיש יעד ב': 15.6 מיליון תושבים, צריכה לנפש קבועה, כמות יצוא קבוע, אחוז יבוא קבוע, יבולים לדונם קבועים, השפעות שינוי אקלים מקוזזות על ידי התייעלות בשימוש במים.

מקור: צרכי המים של ענף החקלאות - תכנית טווח ארוך, נובמבר 2019

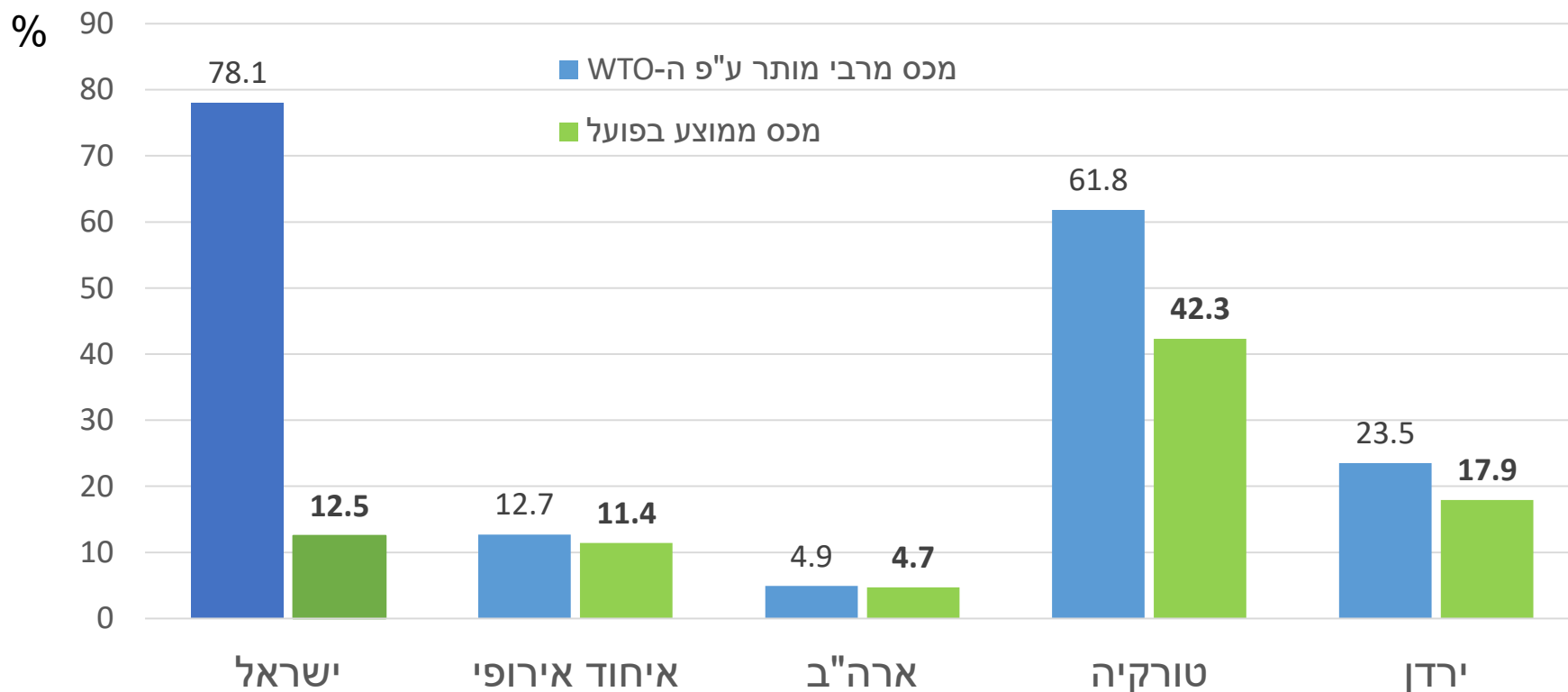

השוואת רמת המכסים למוצרי חקלאות

שיעור המכס הממוצע פועל של ישראל ירד מאוד ודומה לאיחוד האירופי

25

שיעור המכס הממוצע מוצרים חקלאיים - כבול (מחויב) ובפועל, 2019

הממוצעים מחושבים על בסיס מכסי ה-MFN (Most favored nations) ולא לוקחים בחשבון יבוא ללא מכס במסגרת מכסות מכס או מכסים נמוכים יותר שנקבעו במסגרת הסכמי סחר. מכסים לא אחוזיים תורגמו למכסים אחוזיים.

הממוצע הפשוט חושב ב-2 שלבים: בשלב ראשון חושבו ממוצעים ברמת HS6, ואחר כך חושב הממוצע של הממוצעים. מוצרים חקלאיים כוללים מוצרים מעובדים אך אינם כוללים דגים ומוצרי דגים.

מקור הנתונים:

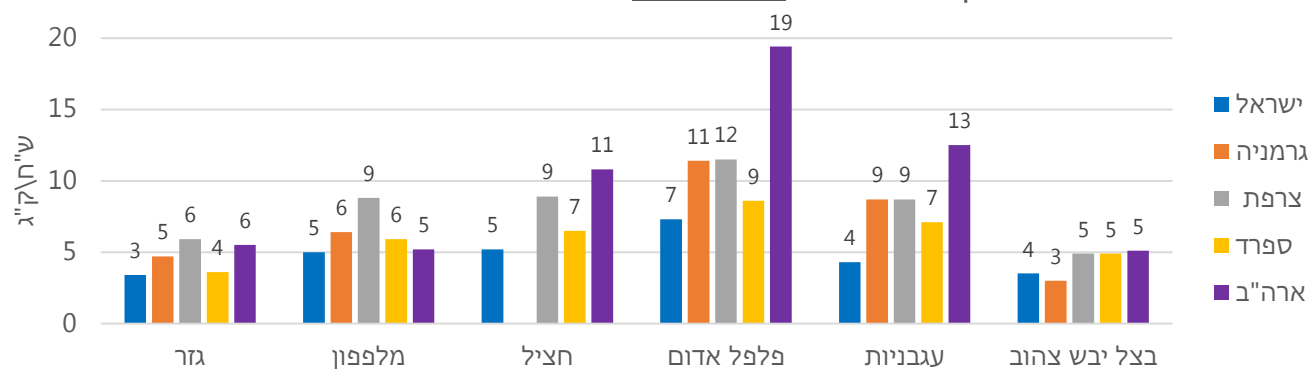
[WTO World Tariff Profiles 2020](#)

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

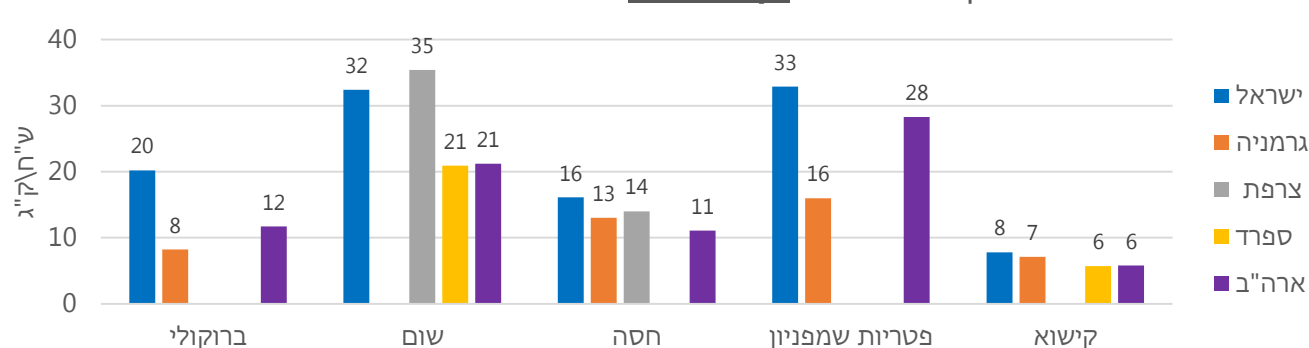

השוואה בינלאומית – מחירי ירקות לצרכן

ירקות שישראל זולה יותר ביחס למדינות שנבחנו

ירקות שישראל יקרה יותר ביחס למדינות שנבחנו

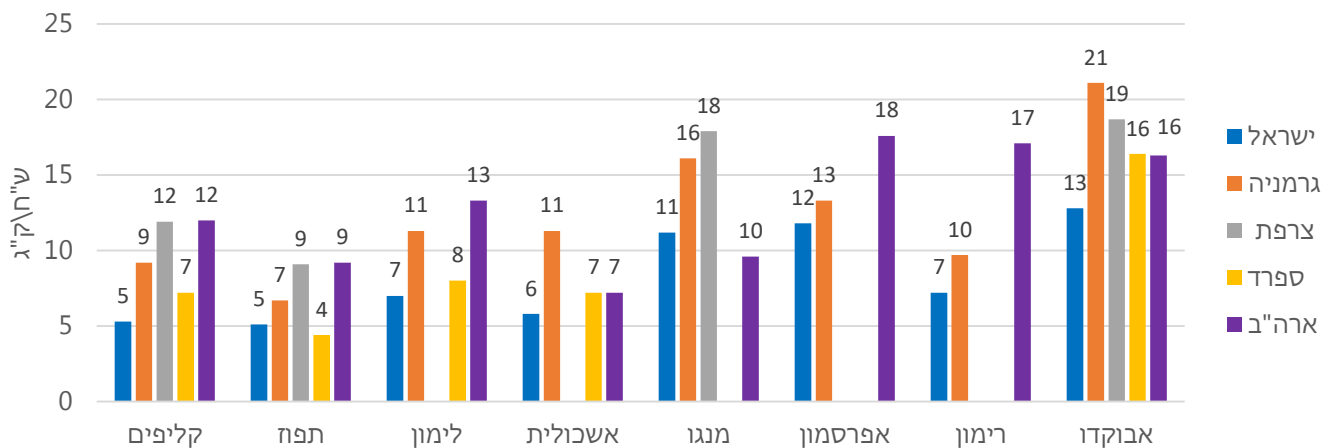
הערות:

- מחירים ממוצעים 2018. עבור צרפת בלבד אלו מחירים ממוצעים לתקופה פברואר 2019 – ינואר 2020 (רשתות דיסקאונט).
- מחירי צרפת וגרמניה של מלפפון וחסה תורגמו ממחיר ליחידה למחיר.
- מחיר ארה"ב של מלפפון תורגם ממחיר ליחידה למחיר לק"ג.
- מחירי גזר: בצרפת – גזר בתפוזות, בארה"ב – גזר ארוך, בגרמניה וספרד – מחיר כללי של גזר ללא אבחנה בין ארוך לתפוזות. בישראל – גזר ארוך מכיוון שרוב המכר הוא של גזר ארוך. בהשוואה הפרטנית של ישראל מול כל מדינה נלקח מחיר הגזר המתאים (תפוזות, ארוך או כללי).

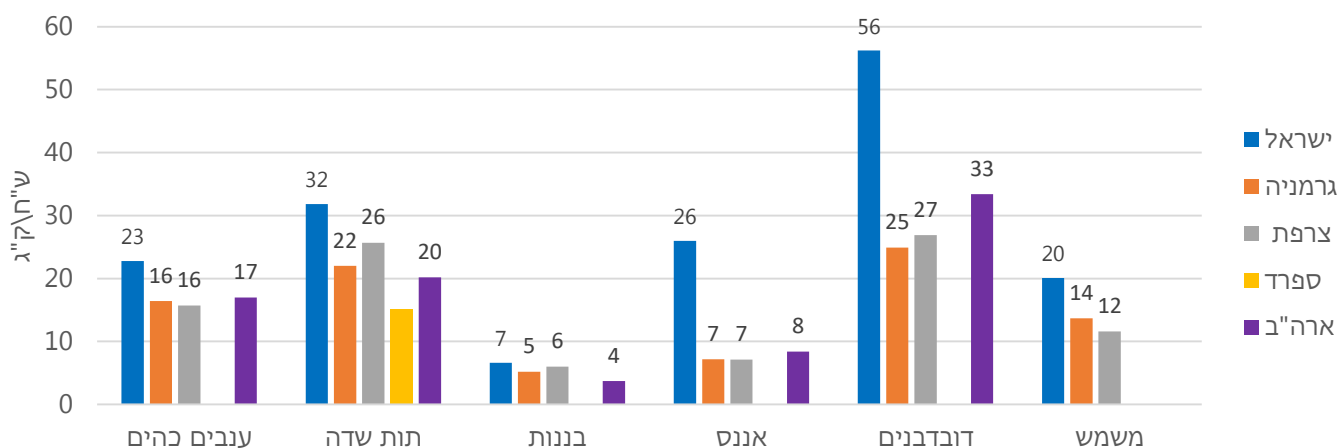
- ניתן לראות את החשיבות של ההשוואה ברמת הפרי והירק הבודד. בחלק מהפירות והירקות ישראל זולה יותר ובחלק יקרה יותר וללא אינפורמציה על המשקל של כל פרי/ירק בצריכה (שמשתנה בין מדינה למדינה) קשה להכריע באופן גורף לגבי רמת המחירים של כל קטגוריית הפירות/הירקות.
- ניתוח מפורט עבור פירות וירקות נוספים בכל מדינה ומדינה לשנים 2017 ו 2018 נמצא בשקפים הבאים.

השוואה בינלאומית – מחירי פירות לצרכן

פירות שישראל זולה יותר ביחס למדינות שנבחנו

פירות שישראל יקרה יותר ביחס למדינות שנבחנו

הערות:

- מחירים ממוצעים 2018. עבור צרפת בלבד אלו מחירים ממוצעים לתקופה אוקטובר 2018 – ספטמבר 2019 (רשתות דיסקאונט).
- רמת המחירים של תפוחים ואגסים בישראל דומה לרמתן במדינות שנבחנו.
- מחיר אננס הינו מחיר ליחידה.
- מחירי צרפת של מנגו ואבוקדו תורגמו ממחיר ליחידה למחיר לק"ג.
- מחירי גרמניה של רימון, מנגו, אפרסמון ואבוקדו תורגמו ממחיר ליחידה למחיר לק"ג.
- מחירי ארה"ב של רימון, מנגו, אבוקדו ולימון תורגמו ממחיר ליחידה למחיר לק"ג.
- מחירי קליפים: בישראל – מחיר קלמנטינה, בארה"ב – מחיר קלמנטינה, בצרפת – מחיר קלמנטינה, בגרמניה וספרד – מחיר קליפים.

יתכן שגם עלייה במרווחי השיווק יכולה להסביר חלק מעליית מחירי הפירות והירקות

לוח 1: רווחיות הרשתות הקמעונאיות – רווח גולמי ורווח תפעולי בפעילות שיווק הירקות, הפירות, הירקות והפירות וכלל הפעילות*

2017			2016			2015			פעילות
שיעור הרווח התפעולי	שיעור הרווח הגולמי (במקטע הקמעונאי**)	מחזור במיליארדי ₪	שיעור הרווח התפעולי	שיעור הרווח הגולמי (במקטע הקמעונאי**)	מחזור במיליארדי ₪	שיעור הרווח התפעולי	שיעור הרווח הגולמי (במקטע הקמעונאי**)	מחזור במיליארדי ₪	
2.1%	25.9%	2.23	(2.2%)	23.0%	1.80	(9.4%)	15.9%	1.69	ירקות
13.9%	31.3%	1.72	9.5%	27.7%	1.24	8.1%	26.7%	1.27	פירות
7.0%	28.1%	3.95	2.6%	24.9%	3.04	(1.7%)	20.6%	2.97	ירקות ופירות
3.4%	25.4%	32.44	2.3%	24.2%	31.83	2.5%	23.6%	28.16	כלל הפעילות

רווח גולמי: הכנסות ממכירת פירות וירקות פחות עלות רכישת הפירות והירקות, חלקי ההכנסות.

רווח תפעולי: בנוסף לעלות רכישת התוצרת מופחתות העלויות הקשורות לפעילות השיווק כגון הפעלת סניפים, הובלה, הוצאות כלליות והנהלה, עלות מימון. גם בחישוב הרווח התפעולי באחוזים מחלקים בהכנסות ממכירת פירות וירקות.

ביטול PRA

29

- יכול לגרום נזקים גדולים לחקלאות הישראלית.
- דוגמה **בננות**: מחלת ה- Black Sigatoka המאיימת על גידול הבננות בעולם ומחייבת ריסוסים כימיים שבועיים במדינות ייצור אחרות.

P.Chong et al. [A world-wide analysis of reduced sensitivity to DMI fungicides in the banana pathogen Pseudocercospora fijiensis](#).
Pest Management Science, March 2021

Fruchtportal. [Neue Studie zeigt sinkende Wirksamkeit von Fungiziden zur Kontrolle von Black Sigatoka bei Bananen](#). 20/5/2021

FAO. [Banana varieties resistant to fungus are identified using mutation induction](#)

נספח ב': בחינת המצב התחרותי לירקות ופירות

מכסי היבוא מאפשרים חקלאות מקומית בענפים מרכזיים

יבוא מוצרים נבחרים (2020) והשוואת מחירי יבוא לעלויות ייצור מקומיות

מקור עיקרי	כמות יבוא (אלפי טון)	מחיר יבוא (ש"ח לק"ג)			עלות ייצור (ש"ח לק"ג)	
		נמוך	גבוה	ממוצע	ללא החזר הון	כולל החזר הון
עגבניות	40.5	1.7	3.1	2.5	3.4	3.7
מלפפונים	11.3	3.6	1.5	2.0	3.1	3.5
שום ושיני שום	7.3	3.8	7.5	5.3	11.8	12.3
תפוח	39.8	4.6	5.7	5.1	3.6	4.3
שמן זית	9.7	10.0	13.7	10.9	21.9	27.3

הערות:

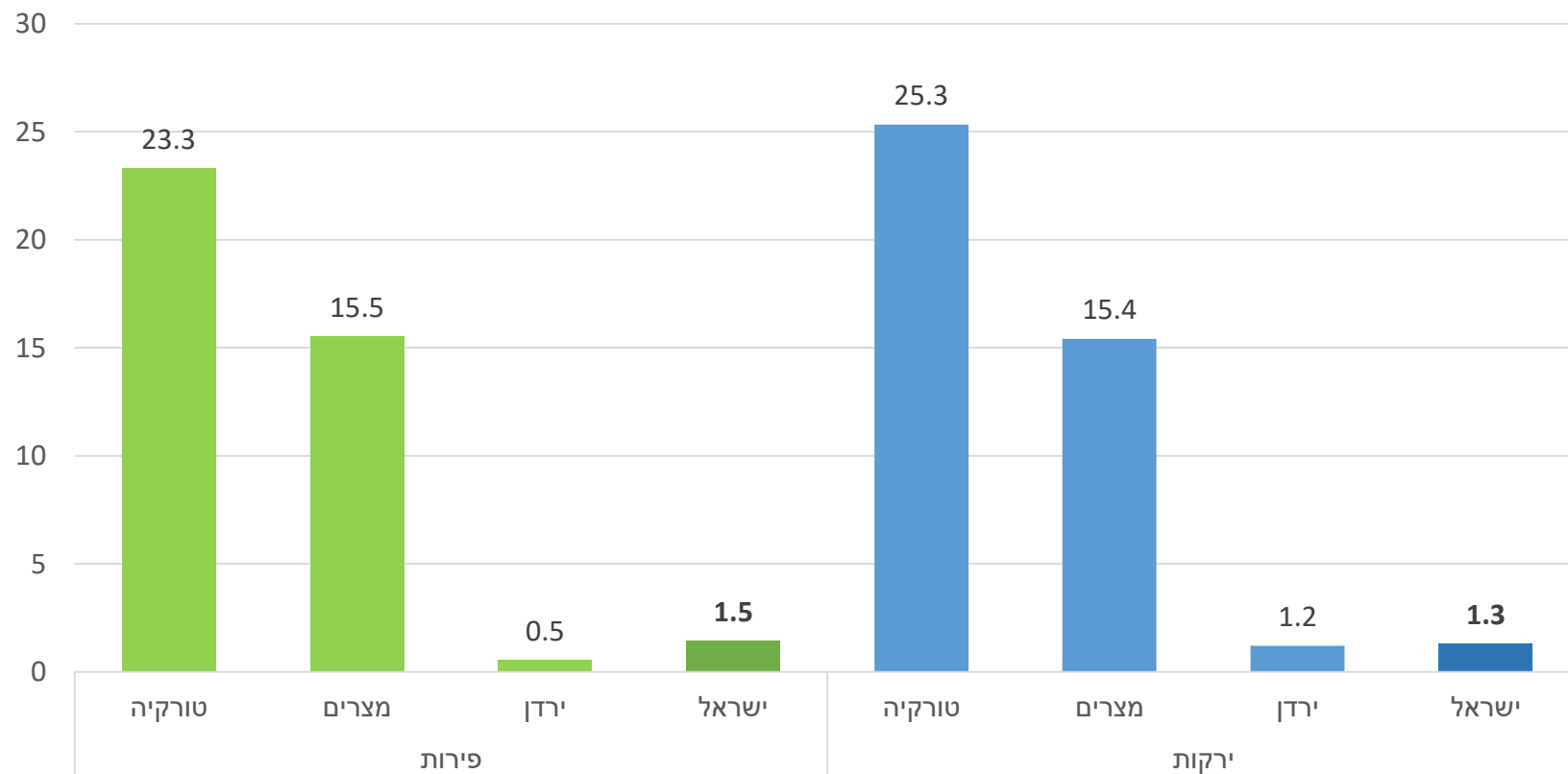
- לטורקיה, מצרים (וירדן בעיקר לירקות) יש פוטנציאל להגדיל את הייצוא לישראל באופן משמעותי במגוון רחב של ירקות ופירות.
- עלויות הייצוא במדינות אלה נמוכות, גם התייעלות ככל הנראה לא תהפוך את הייצור הישראלי לבר תחרות מולן
- לעומת זאת, מרבית הירקות והפירות בישראל יכולים להתחרות בהצלחה עם יבוא מאירופה.

טורקיה ומצרים בייצור ויצוא ירקות ופירות

33

ייצור פירות וירקות 2019, מיליוני טון

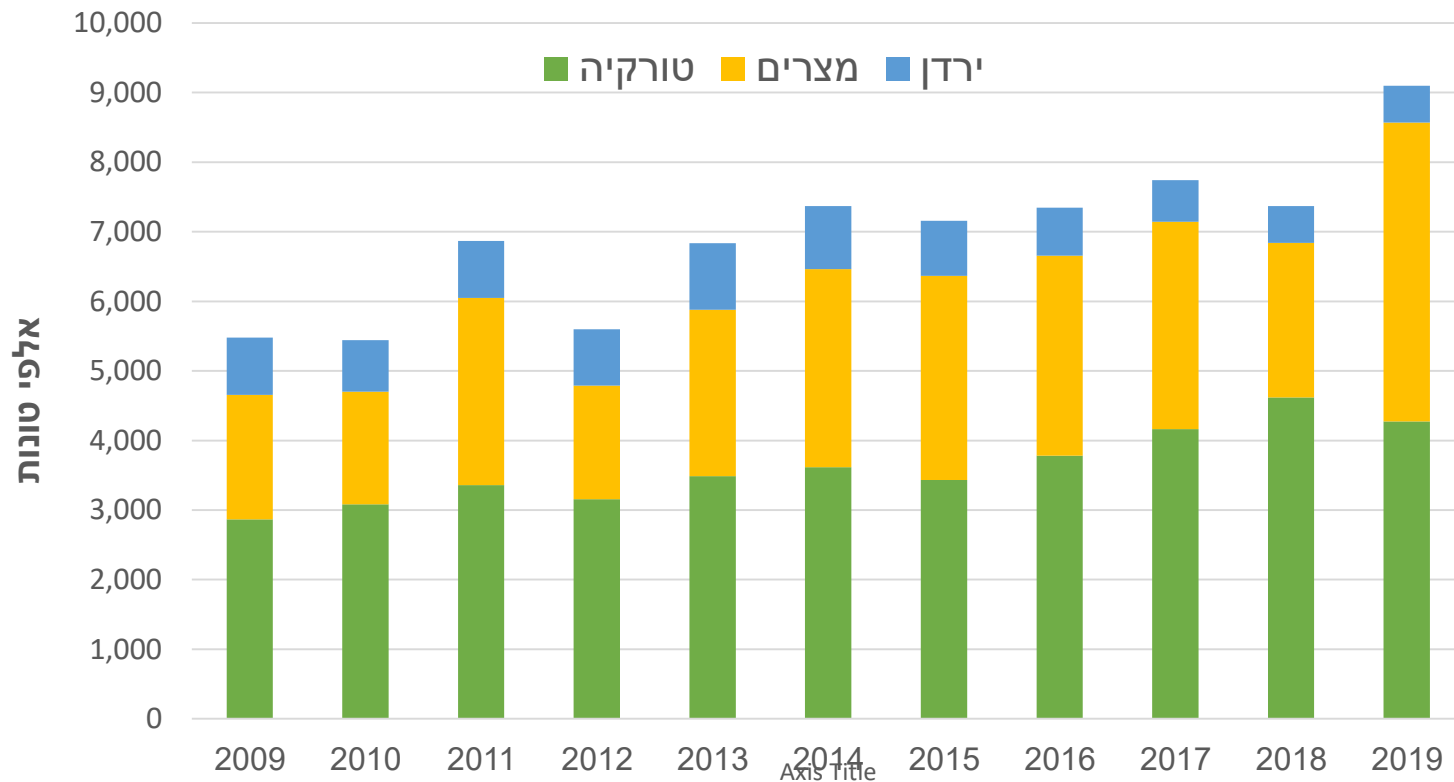

* לא כולל תפוחי אדמה

היצוא של ירקות ופירות מטורקיה, מצרים וירדן מסתכם בכ-8 מיליון טון בשנה ונמצא במגמת עליה

יצוא ירקות ופירות מטורקיה, מצרים וירדן*

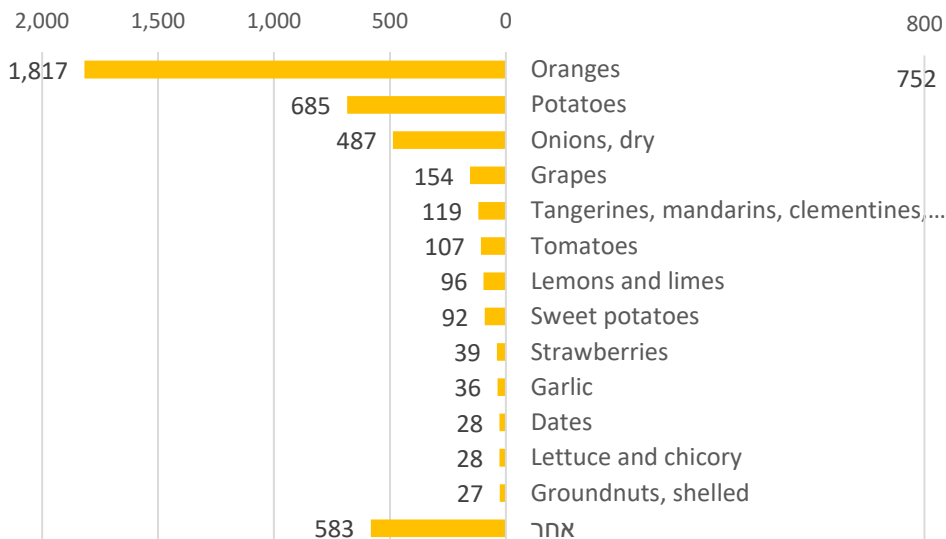

* מבוסס על נתוני היצוא של ירקות ופירות טריים כפי שמדווח על ידי FAOStat, כולל תפוזים ואגוזים, לא כולל את כל הירקות והפירות, נתוני 2019 אינם סופיים

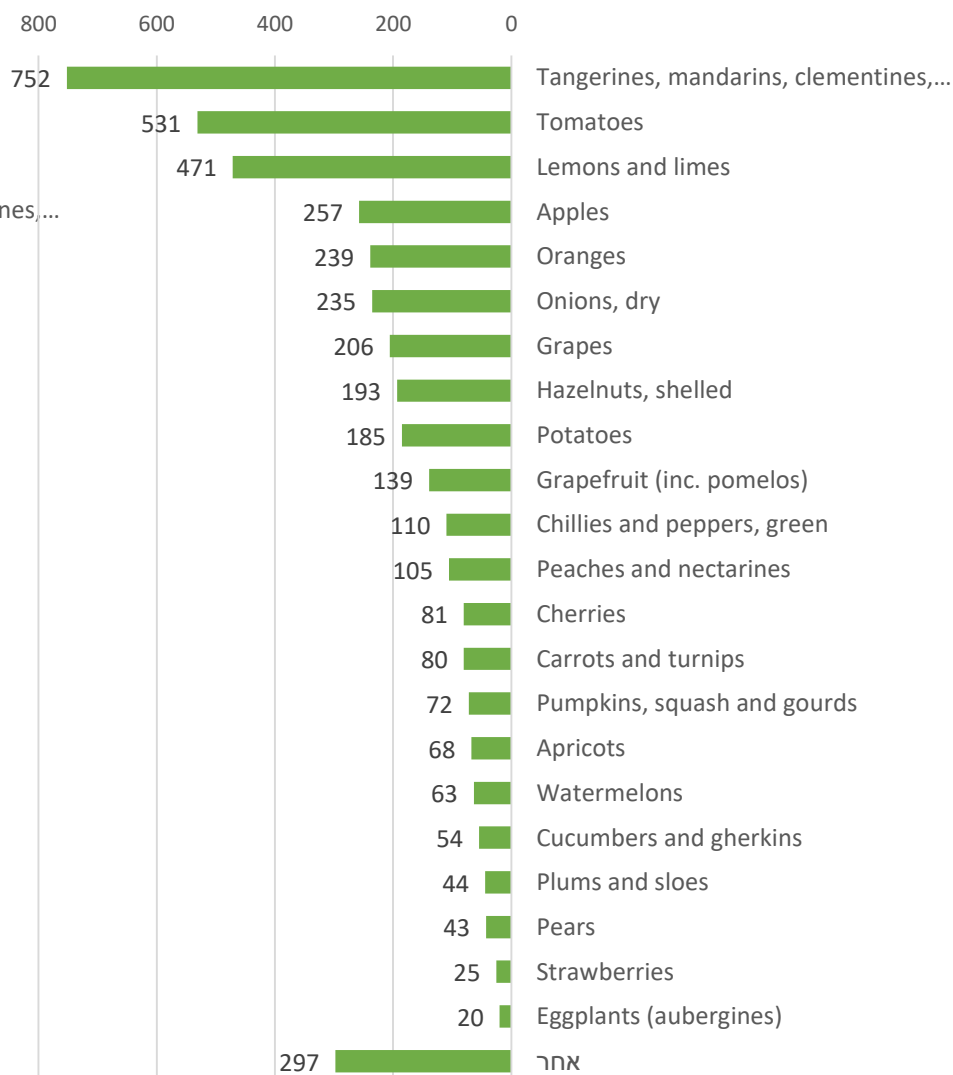

מוצרי יצוא עיקריים כוללים פרי הדר, עגבניות, תפוז"א, בצל, ענבים בטטות, פלפלים, אפרסקים ונקטרינות ודובדבנים (אלפי טון)

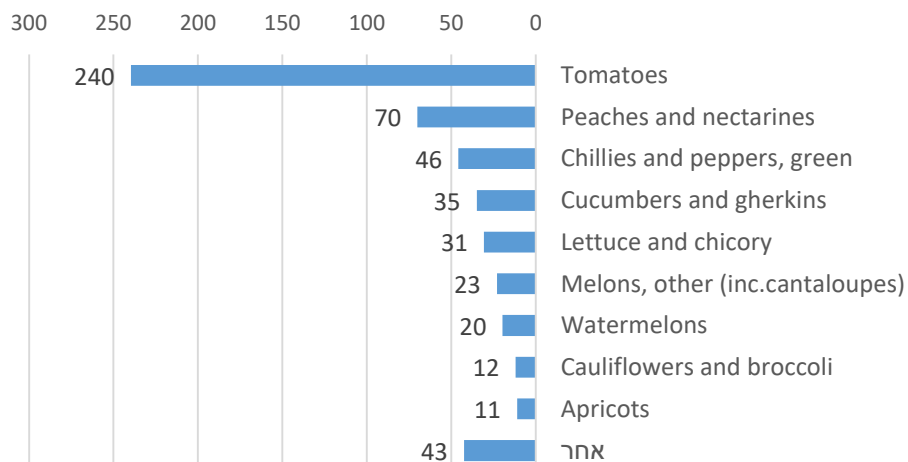
מצרים - יצוא ירקות ופירות עיקריים, 2019

טורקיה - יצוא ירקות ופירות עיקריים, 2019

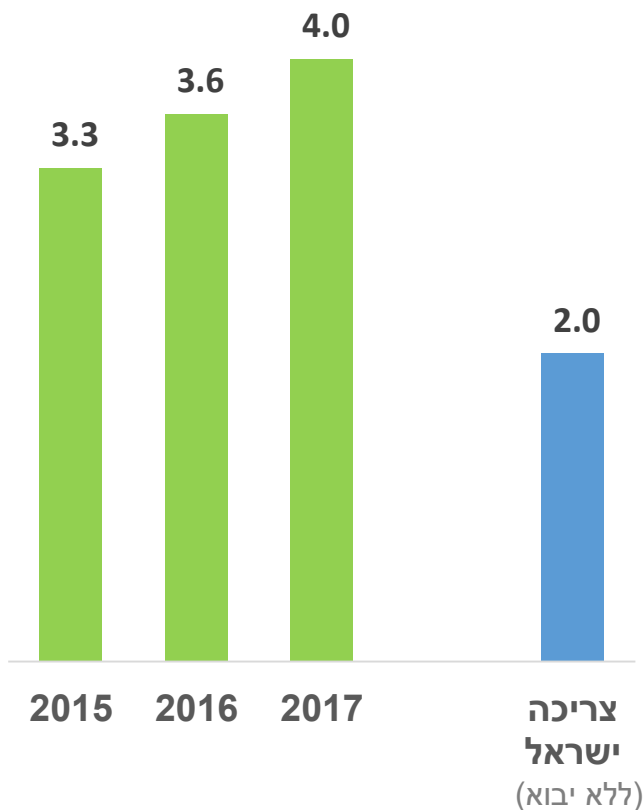
ירדן - יצוא ירקות ופירות עיקריים, 2019

לטורקיה יכולת להגדלת הייצור והיצוא תוך זמן קצר לניצול הזדמנויות שיווקיות

36

יצוא ירקות ופירות טריים
מטורקיה, מיליוני טון

↑
יצוא הירקות ופירות
הטריים מטורקיה
עלה תוך שנתיים
בכ-700 אלף טון

מקור הנתונים:

משרד הכלכלה הטורקית - **קישור**
צריכה ישראל ב-2020 - למ"ס

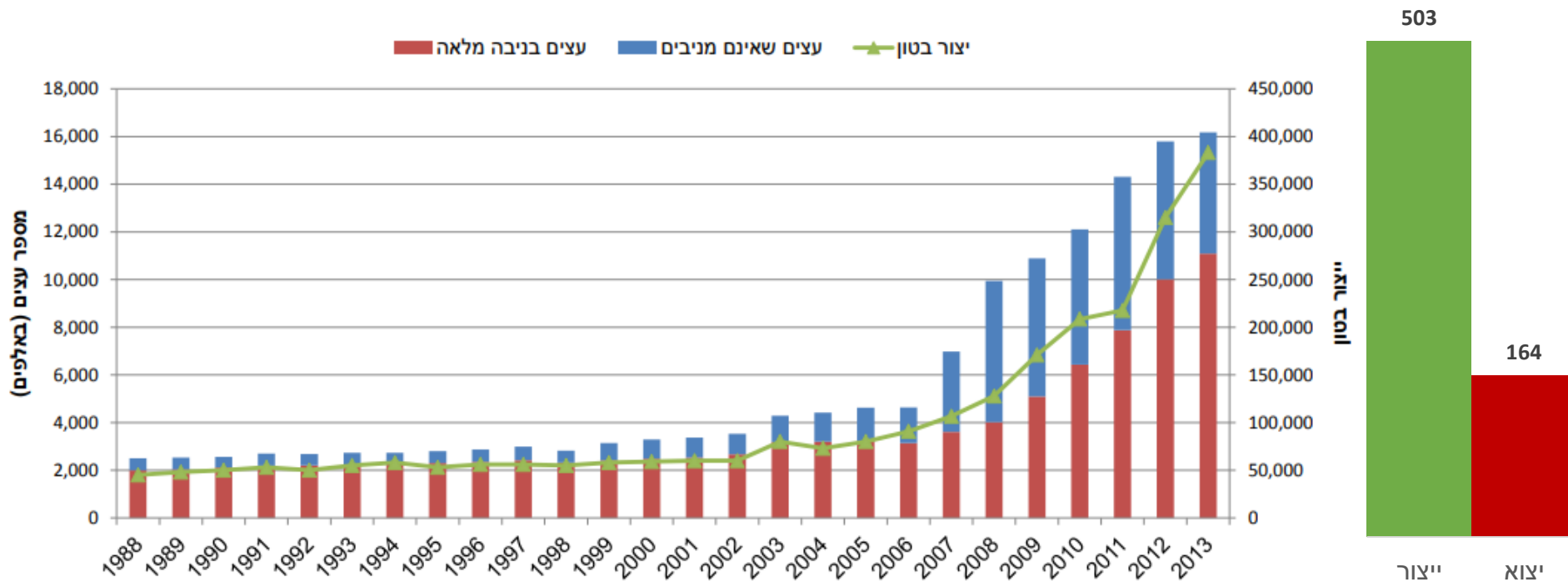
משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

דוגמה נוספת: התפתחות ייצור הרימונים בטורקיה

התפתחות ענף הרימונים בטורקיה, 1988 עד 2013

ייצור ויצוא רימונים
ב-2017, אלפי טון

מקור הנתונים:
משרד החקלאות הטורקית,
משרד הכלכלה הטורקית - קישור

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

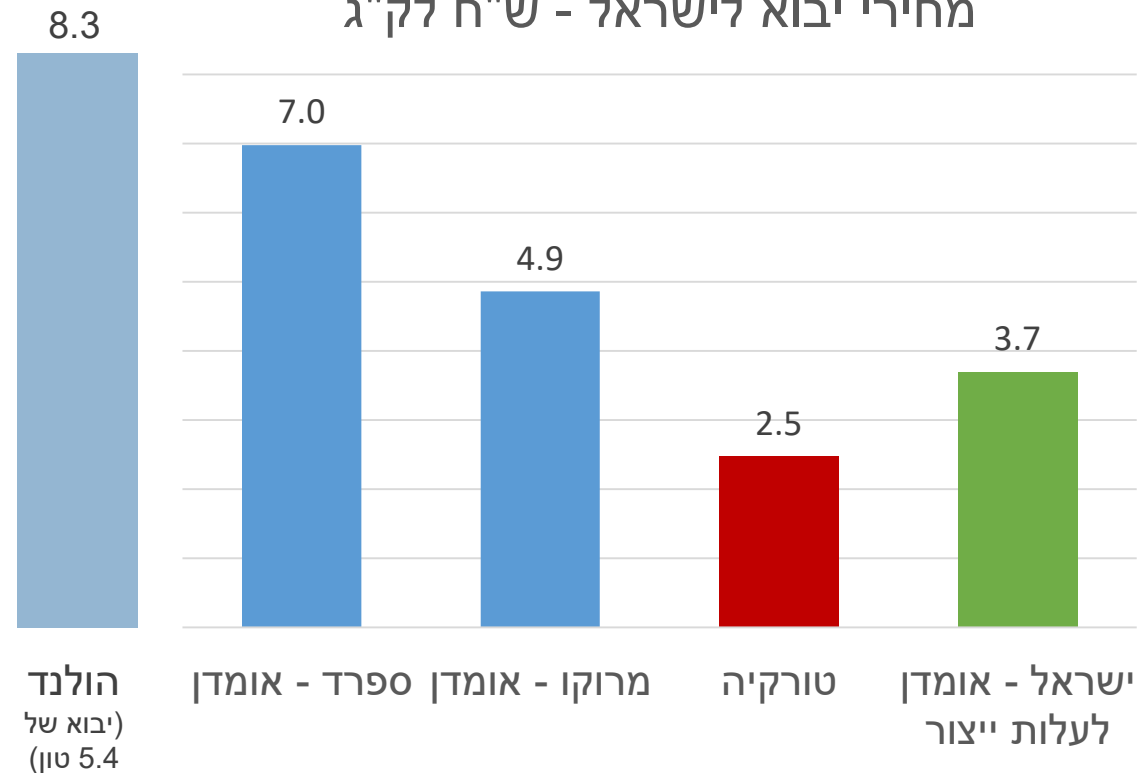
ענף החקלאות בטורקיה נהנה מתמיכה משמעותית

38

גידול ביבוא עגבניות מטורקיה ל-40.5 אלף טון (רבע מהצריכה): ישראל תחרותית בהשוואה ליבוא מאירופה וממרוקו אך לא תצליח להתחרות עם טורקיה ללא הגנה

מחירי יבוא לישראל - ש"ח לק"ג

צפוי שגם בירקות ופירות אחרים הייצור המקומי לא יצליח להתחרות עם עלויות הייצור נמוכות בטורקיה ומצרים.

בירדן קיימת מצוקת מים, ויצוא העגבניות מירדן ירד ביותר מחצי בגלל הווירוס. אומנם, הגדלת אספקת המים לירדן תוכל לאפשר ייצור ויצוא ירקות חממה החיסוניות במים.

מקורות: אומדן מחירי יבוא על בסיס EUROSTAT, מחיר יבוא טורקיה והולנד – האגף לסחר חוץ, עלות ייצור מקומית – שה"מ. *הערות: מחיר יבוא של האיחוד האירופי לעגבניות ממרוקו, מחיר יבוא של ספרד בתוספת 0.5 אירו לק"ג עלויות הובלה ושיווק. ספרד והולנד הם יצרני ייצואני העגבניות העיקריות באירופה. מחירי היצוא מהולנד גבוהים יותר מהמחירים של עגבניות ספרדיות. נתוני המחירים הם לשנת 2020

הערכה ראשונית לאומדן הפגיעה בעקבות פתיחת היבוא

- הנחת יסוד: צפוי שמקורות היבוא העיקריים יהיו טורקיה, מצרים וירדן, לאור הקרבה הגיאוגרפית לישראל, ולאור עלויות הייצור הנמוכות במדינות אלה.
- נבחן היצוא בפועל של ירקות ופירות ממדינות אלה. בנוסף נלקח בחשבון שקיים פוטנציאל להרחבת היצוא הקיים, לאור כמויות ייצור גדולות, ולאור הרחבה אפשרית בייצור בעקבות ניצול פוטנציאל השיווק לישראל.
- בפירות וירקות מסוימים נלקח בחשבון גם אפשרות יבוא ממדינות נוספות, בעיקר על בסיס יבוא קיים לישראל.
- על בסיס מידע זו נערכה הפגיעה הפוטנציאלית בייצור המקומי.
- אנו נשלים את ההערכה הראשונית על ידי השוואת עלויות ייצור לעלות היבוא עם וללא מכס.

חישוב אודמן פגיעה על בסיס הערכה של פוטנציאל היבוא:

פוטנציאל יבוא	ירידה בייצור בטווח ארוך:
גדול מאוד	90%
גדול	75%
בינוני	50%
קטן	20%

אומדן ראשוני לפגיעה בטווח בינוני בגידול פירות

שינוי			שטח - אלפי דונם		כמות ייצור - אלפי טון		ערך ייצור - מלש"ח		
אלפי דונם	אלפי טון	מלש"ח	אומדן עם פתיחת יבוא	2019	אומדן עם פתיחת יבוא	2019	אומדן עם פתיחת יבוא	2019	
-817	-1,360	-5,759	1,145	1,962	2,195	3,555	8,652	14,411	סך ענף פירות
-291	-756	-2,307	565	855	1,360	2,115	4,025	6,332	ירקות, תפוז"א ומקשה
-81	-205	-556	115	196	315	520	855	1,411	פרי הדר
-445	-400	-2,896	465	911	520	920	3,772	6,667	מטעים אחרים

חוסר תחרותיות של ענפים בודדים מול מדינות אחרות

כגון ענפי השקדים (ארה"ב) והתפוחים. בענפים אלה קיים פוטנציאל **לשפר** את כושר התחרות באמצעות מו"פ, השקעות והגדלת הפרייה.

חוסר תחרותיות מול טורקיה ומצרים

ענפי מטעים מרכזיים כגון הדרים, ענבים, רימונים, אפרסקים ונקטרינות ככל הנראה **לא** תחרותיים מול יבוא מטורקיה ומצרים.

צפויה פגיעה חמורה בענפי פירות רבים

האומדן הראשוני להשפעת היבוא: ירידה של מעל חצי מיליון טון בייצור פירות, צמצום ערך הייצור של מעל 3 מיליארד ש"ח

- מבוסס על הערכה איכותנית של פוטנציאל היבוא, ראה פרטים בשקפים בהמשך.
- לא נכללו את כל הענפים, לכן יתכן גם פגיעה גדולה יותר.

סיכום ההשפעה של פתיחת היבוא – אומדן לירקות ופירות

ירקות - סיכום

אלפי דונם	מלש"ח	אלפי טון	
855.3	6,332	2,115	2019
564.6	4,025	1,360	אחרי השינוי
-290.8	-2,307	-756	שינוי
-34%	-36%	-36%	שינוי באחוזים

פרי הדר - סיכום

פירות אחרים - סיכום

אלפי דונם	מלש"ח	אלפי טון	
196.4	1,411	520	2019
115.2	855	312	אחרי השינוי
-81.3	-556	-207	שינוי
-41%	-39%	-40%	שינוי באחוזים

אלפי דונם	מלש"ח	אלפי טון	
910.7	6,667	920	2019
465.4	3,772	445	אחרי השינוי
-445.3	-2,896	-475	שינוי
-49%	-43%	-52%	שינוי באחוזים

אומדן הפגיעה לטווח בינוני בענף הירקות

אומדן הפגיעה במלש"ח, מתוך ערך היצור הכולל בארץ

אומדן ראשוני להשפעת פתיחת היבוא			שיווק טרי לשוק המקומי		ייצור		שטח	ירקות, תפוזי א ומקשה
אומדן פגיעה, מלש"ח	פוטנציאל יבוא	יצוא מ-	אלפי טון	מלש"ח	אלפי טון	מלש"ח	אלפי דונם	
2,307		המספרים הם כמות היצוא באלפי טון	1,216	4,516	2,115	6,332	855.3	ירקות, תפוזי אדמה ומקשה
937	גדול	מצרים- 685, טורקיה- 185	250	664	522	1,250	244.3	תפוזי אדמה
466	גדול	טורקיה- 531, ירדן- 240	158	619	158	621	28.9	עגבניות למאכל (רגיל ושרי)
		ענף יצוא	87	415	174	787	32.4	פלפל
165	בינוני	טורקיה- 54, מצרים- 35	94	324	98	329	9.7	מלפפונים
154	בינוני	מצרים- 39, טורקיה- 25	25	308	25	308	6.7	תות שדה
45	קטן	טורקיה- 63, ירדן- 20	91	226	91	226	41.3	אבטיחים למאכל
		ענף יצוא	96	197	269	397	44.6	גזר
160	גדול מאוד	מצרים- 487, טורקיה- 235	71	159	80	178	37.5	בצל יבש
			17	159	17	159	11.5	פטרזיליה וכוסברה
155	גדול	מצרים- 92	32	148	53	207	26.9	בטטות
50	קטן	ירדן- 31, טורקיה- 28	21	134	55	250	13.0	חסה
33	קטן	טורקיה- 20	47	131	63	163	10.7	חצילים
63	קטן		13	313	13	313		פטריות
43	בינוני	ירדן- 23	33	86	33	87	12.5	מלונים
19	קטן		25	84	29	94	9.1	קישואים
18	קטן	ירדן- 12	21	83	25	89	13.4	כחבית
		נדרשת הערכה	136	466	410	876	312.9	אחר

חישוב אודמן פגיעה לא כולל את כל ענפי הייצור (הפגיעה צפויה להיות גדולה יותר לאור ענפים נוספים שעלולים להיפגע). לגבי תפוזי א הונח שיבוא תפוזי א ממצרים, (ויתכן גם מאירופה בעונת עם יבול גבוה), תפגע גם בכדאיות היצוא, בגלל ניצול של תשתיות כגון תחנות מיון רק בחלק מהשנה.

אומדן הפגיעה לטווח בינוני בענף המטעים

אומדן הפגיעה במלש"ח, מתוך ערך היצור הכולל בארץ

פירות, ללא הדרים	שטח	ייצור		שיווק טרי לשוק המקומי		אומדן ראשוני להשפעת פתיחת היבוא	
		אלפי דונם	מלש"ח	אלפי טון	מלש"ח	פוטנציאל יבוא	אומדן פגיעה, מלש"ח
פירות, ללא הדרים	910.7	6,667	920	4,758	661	2,896	
תפוחי עץ	37.5	594	104	594	104	445	גדול
ענבי מאכל	36.4	586	57	585	57	439	גדול
בננות	29.8	575	144	575	144	517	גדול מאוד
אבוקדו	111.6	1,134	139	538	70		ענף יצוא
אפרסקים ונקטרינות	46.1	401	56	401	56	301	גדול
תמרים	53.0	869	43	310	17		ענף יצוא
מנגו	22.1	352	48	256	31		ענף יצוא
רימונים	16.5	259	55	205	45	233	גדול מאוד
שזיפים	11.9	203	25	202	25	152	גדול
שקדים	60.4	185	10	185	10	166	גדול מאוד
אפרסמון	14.1	198	27	183	25	99	בינוני
אגסים	12.2	157	24	157	24	118	גדול
דובדבנים	8.5	116	4	116	4	105	גדול מאוד
זיתים לשמן	301.9	428	95			321	גדול
אחר (כולל ענבי יין, זיתים ל...)	148.6	614	89	451	51		נדרשת הערכה

חישוב אודמן פגיעה לא כולל את כל ענפי הייצור (הפגיעה צפויה להיות גדולה יותר לאור ענפים נוספים שעלולים להיפגע)

אומדן הפגיעה לטווח בינוני בענף ההדרים

אומדן הפגיעה במלש"ח, מתוך ערך היצור הכולל בארץ

אומדן ראשוני להשפעת פתיחת היבוא			שיווק טרי לשוק המקומי		ייצור		שטח	פרי הדר
אומדן פגיעה, מלש"ח	פוטנציאל יבוא	יצוא מ- המספרים הם כמות היצוא באלפי טון	אלפי טון	מלש"ח	אלפי טון	מלש"ח	אלפי דונם	
556			210	621	520	1,411	196.4	פרי הדר
197	גדול מאוד	טורקיה- 471, מצרים- 96	68	207	76	218	24.3	לימונים
123	קטן (ענף יצוא)	טורקיה- 752	67	181	211	614	87.6	קליפים
166	גדול מאוד	מצרים- 1871	50	159	75	184	41.1	תפוזים
71	קטן (תעשייה)	טורקיה- 139	18	51	149	356	24.4	אשכוליות
	נדרשת הערכה		7	24	9	38	19.0	זני הדרים אחרים

נספח ג': יבוא ומחירי מוצרי מזון לצרכן

ד"ר יעל קחל, ארז אוסמן

14.7.2021

השפעת חשיפה ליבוא על המחירים לצרכן

- החשיפה ליבוא של מוצרים שמחירם בחו"ל זול יותר לא מתורגמת באופן אוטומטי לירידת מחירים לצרכן. ריכוזיות וחוסר תחרות בשרשרת השיווק יכולים למנוע את העברת החיסכון בעלות היבוא כתוצאה מהורדת מכסים לכיס הצרכן ולהגדיל במקום את רווחי היבואנים המשווקים והקמעונאים.
- על חוסר התחרות במקטע היבוא מעידה הרווחיות הגבוהה ואף חריגה של יבואני המזון, כפי שהוצג בפרסום של הכלכלן הראשי במשרד האוצר מ-2015.
- בנוסף קיימים הבדלים בעלויות ובמערכת השיווק בין המדינות, כתוצאה מיתרונות לגודל, רגולציה ושונות בעלויות המשתנות והקבועות שככל הנראה מייקרים את המחירים לצרכן בישראל.
- לכן מוצרים המיובאים לישראל ללא מכס לעיתים יקרים בהרבה בהשוואה לאותם המוצרים כאשר מיובאים למדינות אחרות.
- השפעת החשיפה ליבוא על הצרכן משתנה ממוצר למוצר ותלויה באופי המוצר והתחרות הנוצרת בעקבות החשיפה ליבוא.

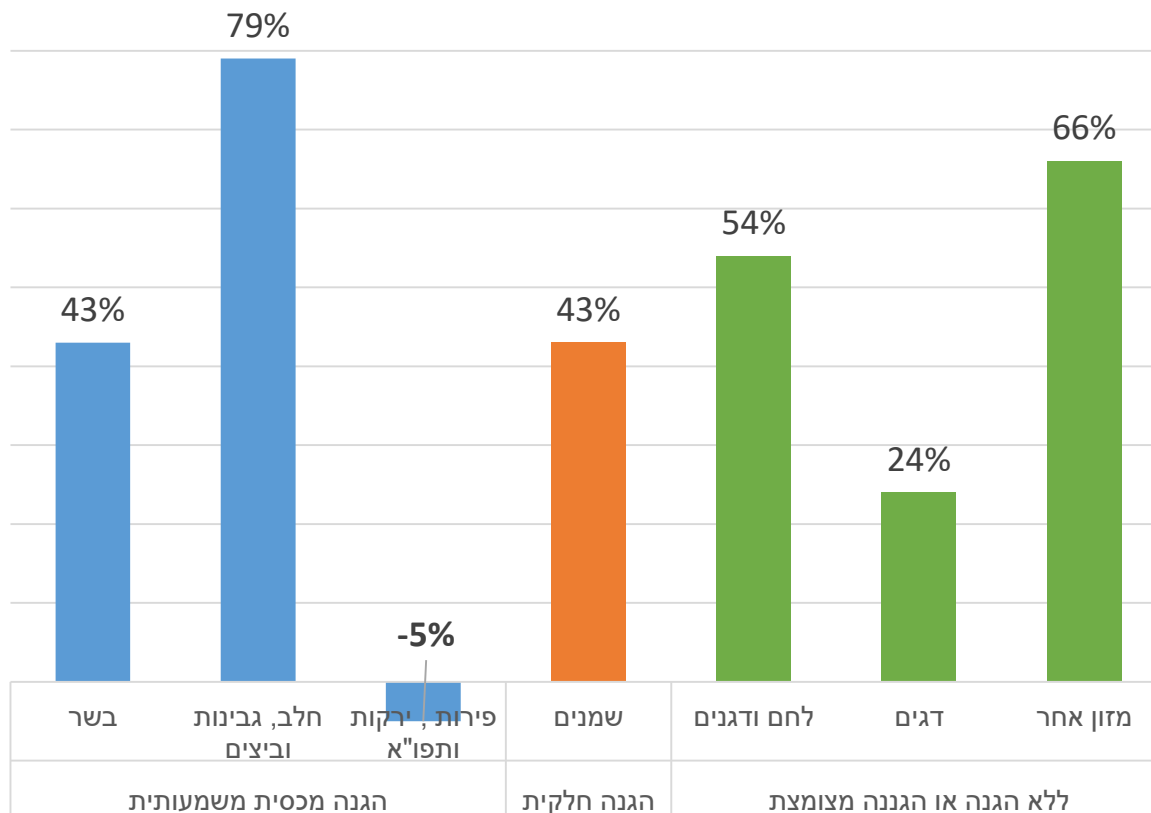
תובנות מהניתוח בתרשימים בהמשך

- **המחירים של מוצרים לצרכן בישראל גבוהים בהשוואה למדינות אחרות, ללא קשר בהכרח למידת ההגנה המכסית עליהם.** כך למשל מוצרים רבים מיבוא שהינם ללא מכס כלל, לעיתים קרובות נמכרים במחירים גבוהים בהרבה בהשוואה למדינות אחרות, ראה כדוגמה את המחיר של תה ירוק בישראל ובגרמניה (יש דוגמאות רבות נוספות).
- **קיימים הפרשים גדולים בין מחירי היבוא והמחירים לצרכן במוצרים רבים המיובאים כבר לאורך שנים ללא מכס, למשל: מוצרי הטואלטיקה, קפה ותה, אורז ועוד (ראה דוגמאות מתחום המזון בתרשימים בהמשך).**
- **המחירים של בשר בקר טרי ברשתות השיווק לא ירדו, למרות ביטול המכס על יבוא עגלים חיים בשנת 2013 וכן הפחתה של המכס הקצוב על יבוא בשר טרי במתווה הפחתה משנת מ-2016 ועד 2020, עד להפחתה מלאה של 13 ש"ל לק"ג.**
- **המחירים הממוצעים לצרכן של חמאה בישראל עלו בעקבות כניסת יבוא לישראל בשנים האחרונות. ניתן לראות כי החמאה המיובאת נמכרת גם כן בפער שיווק גבוהה מאוד ביחס לחמאה המקומית המפוקחת.**

רמת המחירים למוצרי מזון בישראל גבוהה יחסית ל-OECD (למעט ירקות ופירות), ללא קשר ברור לחשיפה ליבוא

רמת המחירים בישראל, בהשוואה למדינות ה-OECD ב-2017

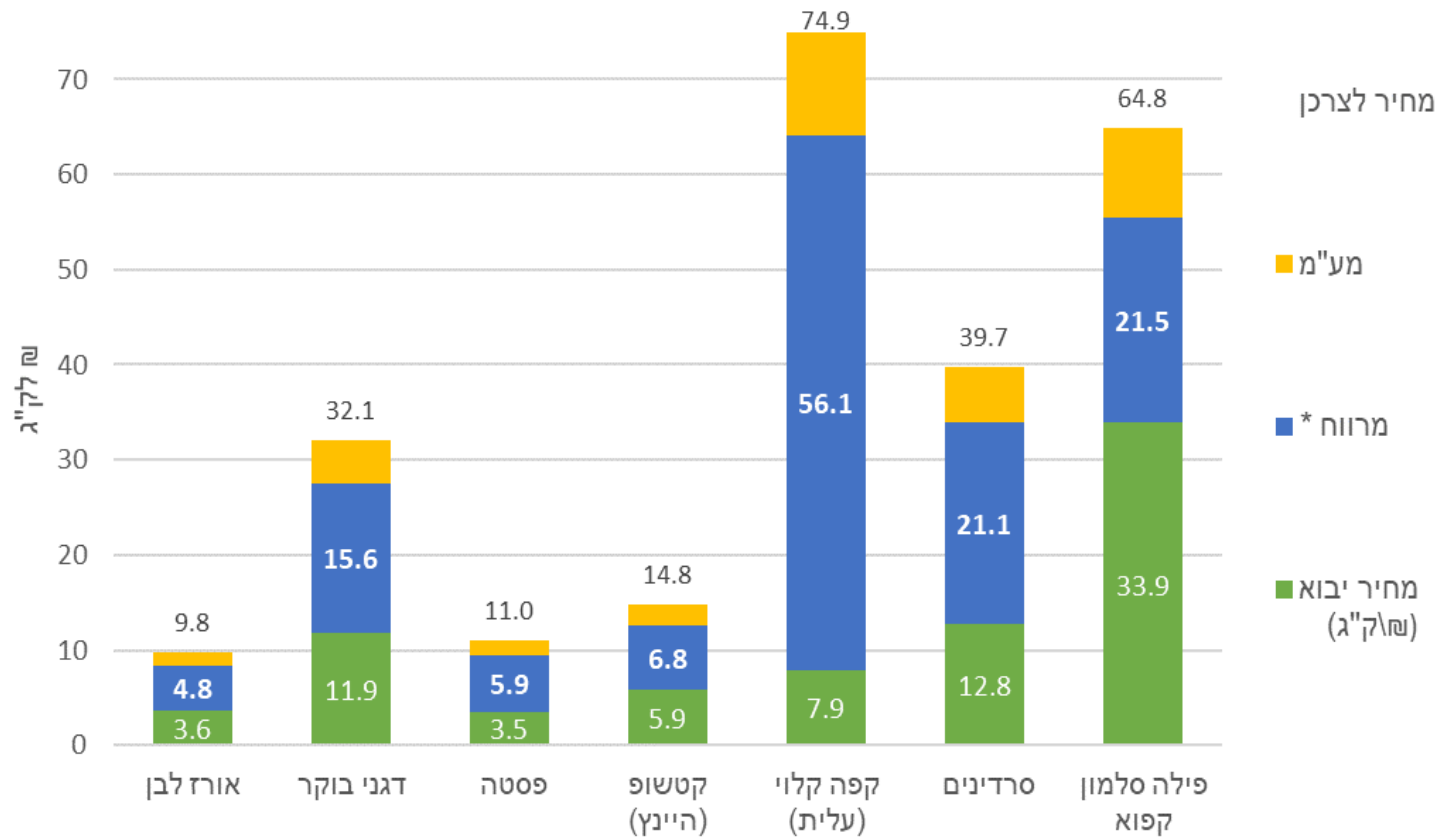

מידת ההגנה מפני יבוא

מקור הנתונים: OECD

השוואת מחירי צרכן למחירי יבוא במוצרים המיובאים לישראל ללא מכס

דוגמה נוספת - תה ירוק:

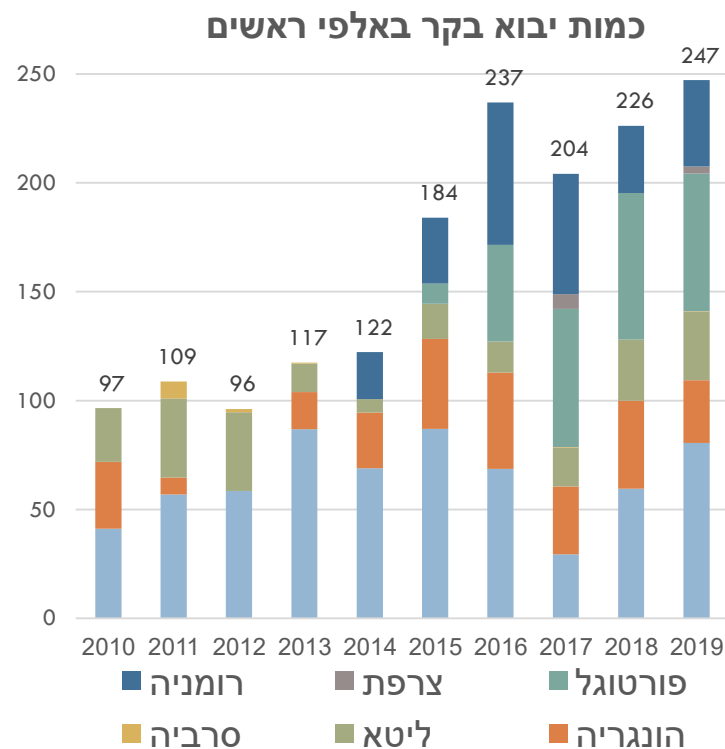
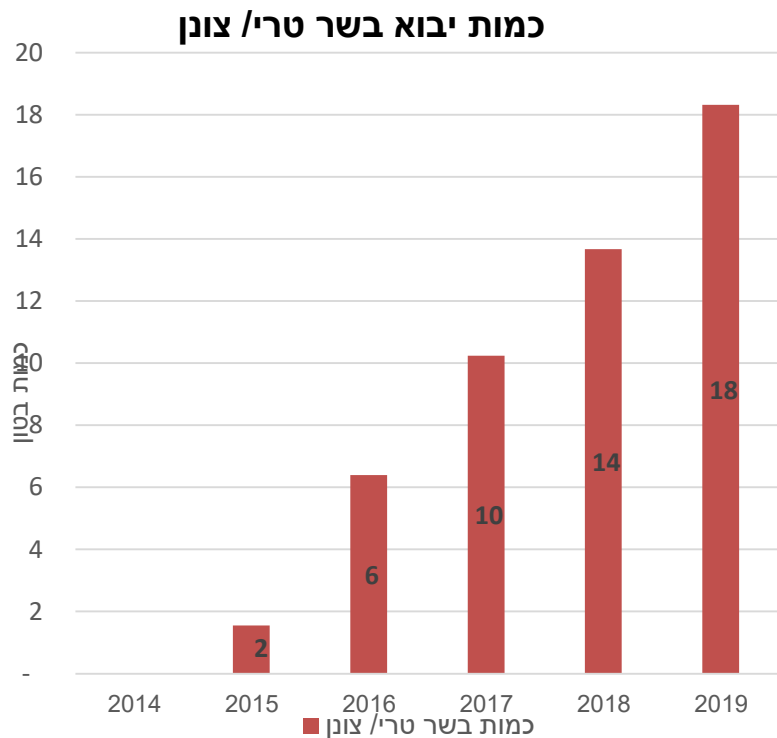
- עלות יבוא 12.8 ש"ח לק"ג, מחיר לצרכן 423 ש"ח לק"ג
- מחיר לצרכן של תה ירוק (לשקית מתוך אריזה): 0.13 ש"ח בגרמניה (Aldi), 0.6-0.9 ש"ח בישראל (רמי לוי)

נתונים ממוצעים ינואר עד נובמבר 2020
 מקור הנתונים: המרכז לסחר חוץ, סטורנקסט
 מחירי צרכן לשקית תה ירוק לפי אתרי
 האינטרנט מה-19.7.2021

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

פתיחת היבוא של בשר בקר טרי

- בשנת 2013 הוסר כליל המכס על יבוא עגלים חיים, מאז יבוא העגלים עלה משמעותית
- החל בשנת 2016 ועד לשנת 2020 הופחת המכס על בשר טרי בהדרגה מ-13% ל-0%, כתוצאה מכך עלה היבוא הבשר הטרי

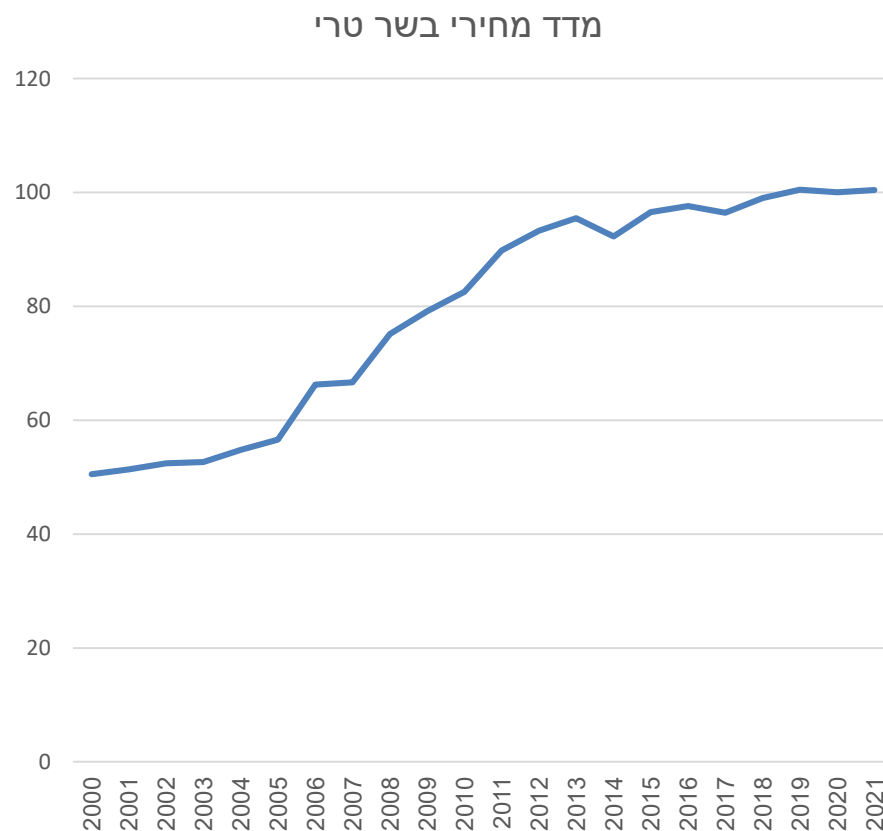

מקור הנתונים: סטורנקסט

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

פתיחת היבוא של בשר בקר טרי

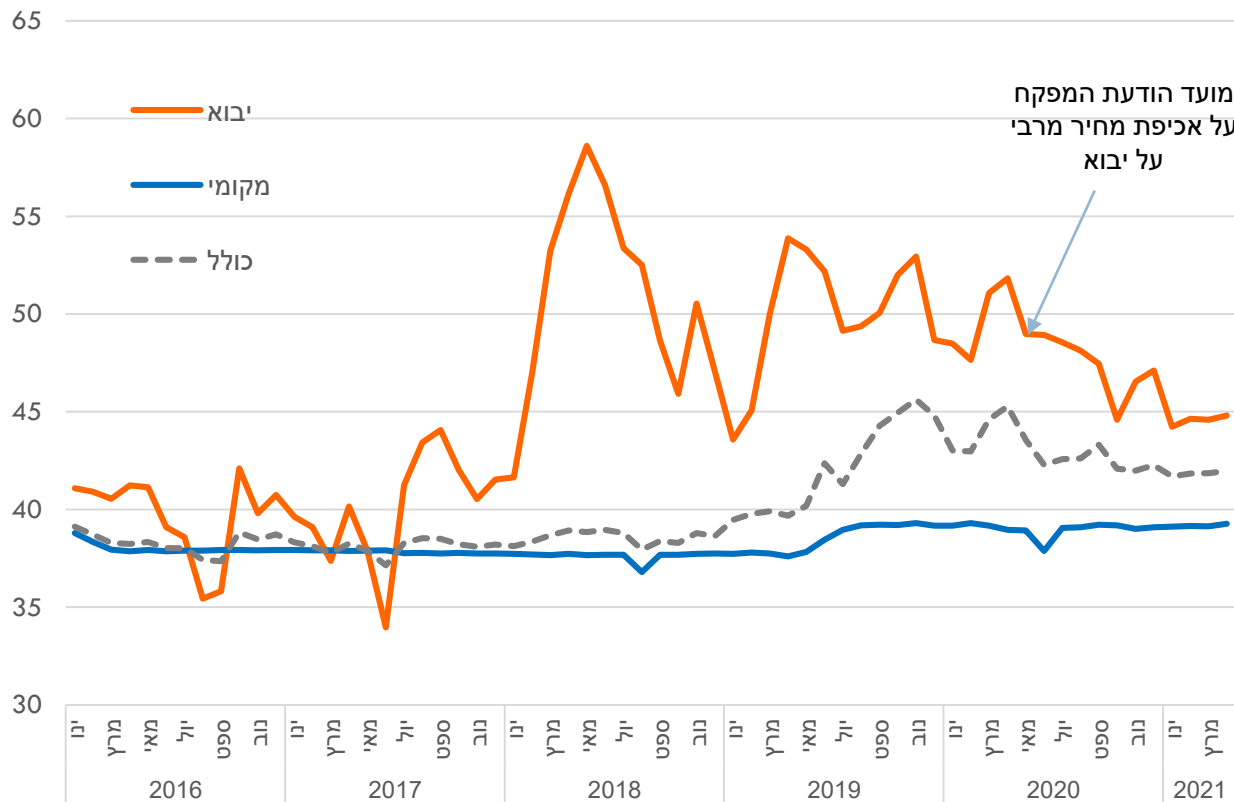
למרות הורדות המכס משנת 2013 מדד מחירי הבשר הטרי לא ירד כלל ואף עלה

מקור הנתונים: למ"ס (מדד), סטורנקסט (מחירים לצרכן)

פתיחת היבוא של חמאה

חמאה בחפיסה (גוש) – מחירים בש"ח לק"ג

- פתיחת היבוא לחמאה העלתה את מחיר החמאה הממוצע (בגרף מחיר כולל)
- מחיר החמאה המקומית נמוך באופן משמעותי ממחיר היבוא (גם תוצאה מפיקוח מחירים)

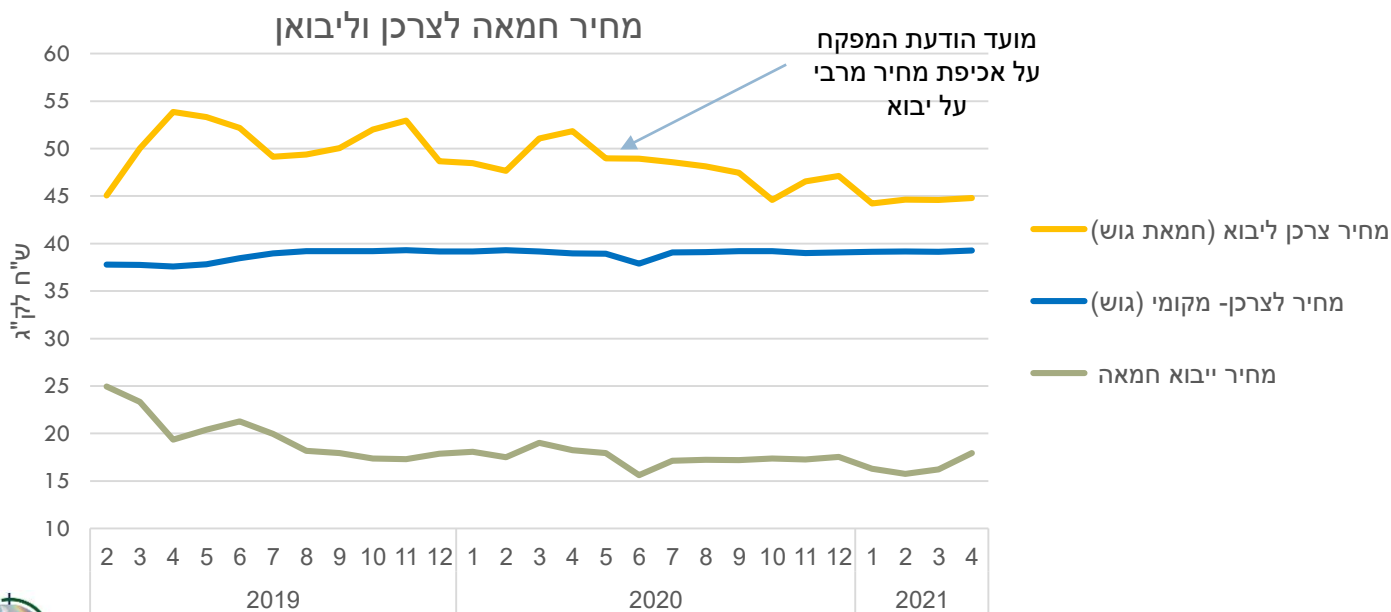

מרווחי שיווק גבוהים לחמאה מיובאת

מרווחי שיווק חמאה שנת 2020

חמאה מיובאת	חמאה מקומית	
5059	5300	כמות בטון
17.6	29.1	מחיר סיטוני CIF
47.6	39.1	מחיר צרכן (רק חפיסה)
40.7	33.4	צרכן ללא מעמ
23.1	4.3	מרווח קימעונאי / יבואן לק"ג
131%	15%	שיעור המרווח

• מרווח השיווק בין המחיר לצרכן לפני מע"מ למחיר היבוא גבוהה ועמד על 130% בשנת 2020.

מקור הנתונים: סטורנקסט, נתוני מכס

נספח ד': פירוט ההצעה לרפורמה

הצעה לפיילוט – ענפי ירקות ופירות נבחרים

57

מעקב

מעקב עם
אפשרות
התאמה,
בחינה אחרי
5 שנים:
השפעה על
מצב הענף
ומחירי הצרכן

תמיכות

מגוון תמיכות
להתייעלות
וחיזוק הייצור
המקומי

מכסים

הפחתה
הדרגתית
בהשמך
5 שנים

מוצרים

תפוח
עגבנייה
מלפפון
שום
שמן זית
דבש

עגבניות – ענף אינטנסיבי

58

תועלות:

מוצר ייסוד בתזונה
הישראלית – חשיבות
לביטחון מזון לאומי
גידול מרכזי באזור אשכול
עוטף עזה

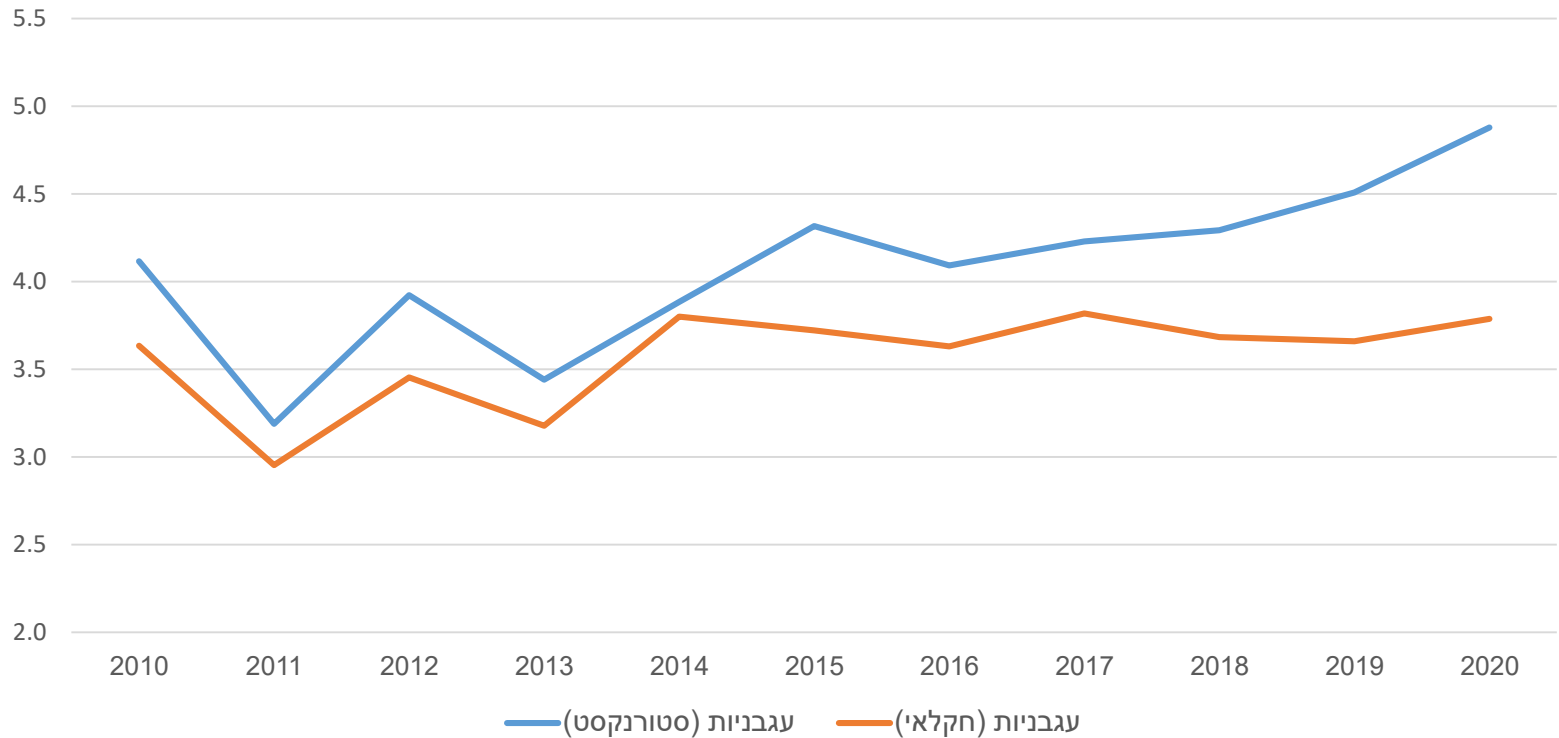
מאפיינים:

חשיבות רבה לייצור מקומי
ייצור מקומי תחרותי מול
אירופה
תחרות קשה מטורקיה
(עליה ביבוא ל-40 אלף טון
= 25% מהצריכה)

עגבניות רגילות – התפתחות מחירים

עגבניות, ש"ח לק"ג

- יציבות במחיר לחקלאי, עלייה במרווח השיווק

עגבניות – מתווה מוצע

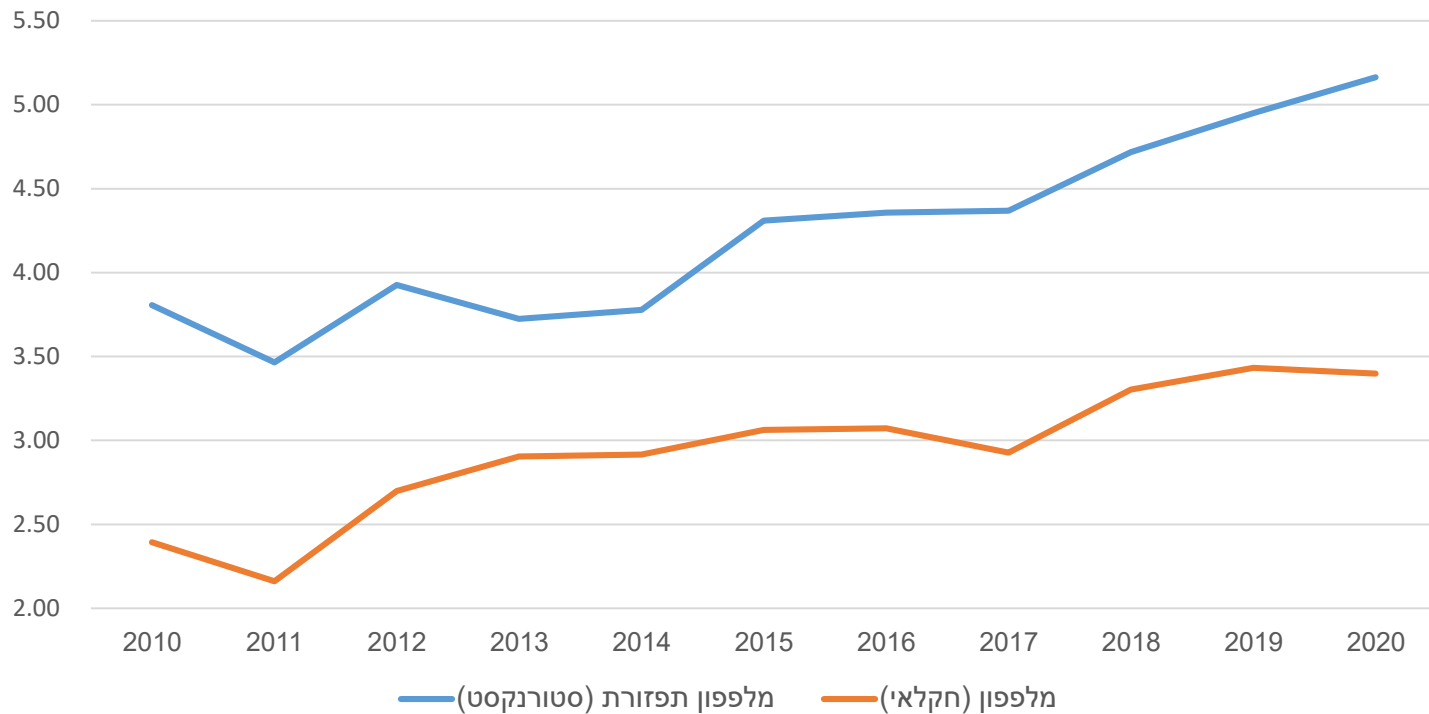
60

- **מכס:** הפחתה מכס במדרגות זהות תוך 5 שנים מ-1.05 ש"ל לק"ג (ממוצע 2 תקופות) ל-12% מחירי כניסה (entry price) לפי השיטה האירופית
- **פעולות לחיזוק הגידול המקומי:**
 - תמיכה ישירה לדונם, תמיכה להשקעות, פעילות נלוות לחיזוק הייצור המקומי
- **תקציב נדרש:** 65 מלש"ח בשנה במשך ל-5 שנים

מלפפונים – התפתחות מחירים

מלפפון, ש"ח לק"ג

• עלייה במרווח השיווק

מלפפונים – מתווה מוצע

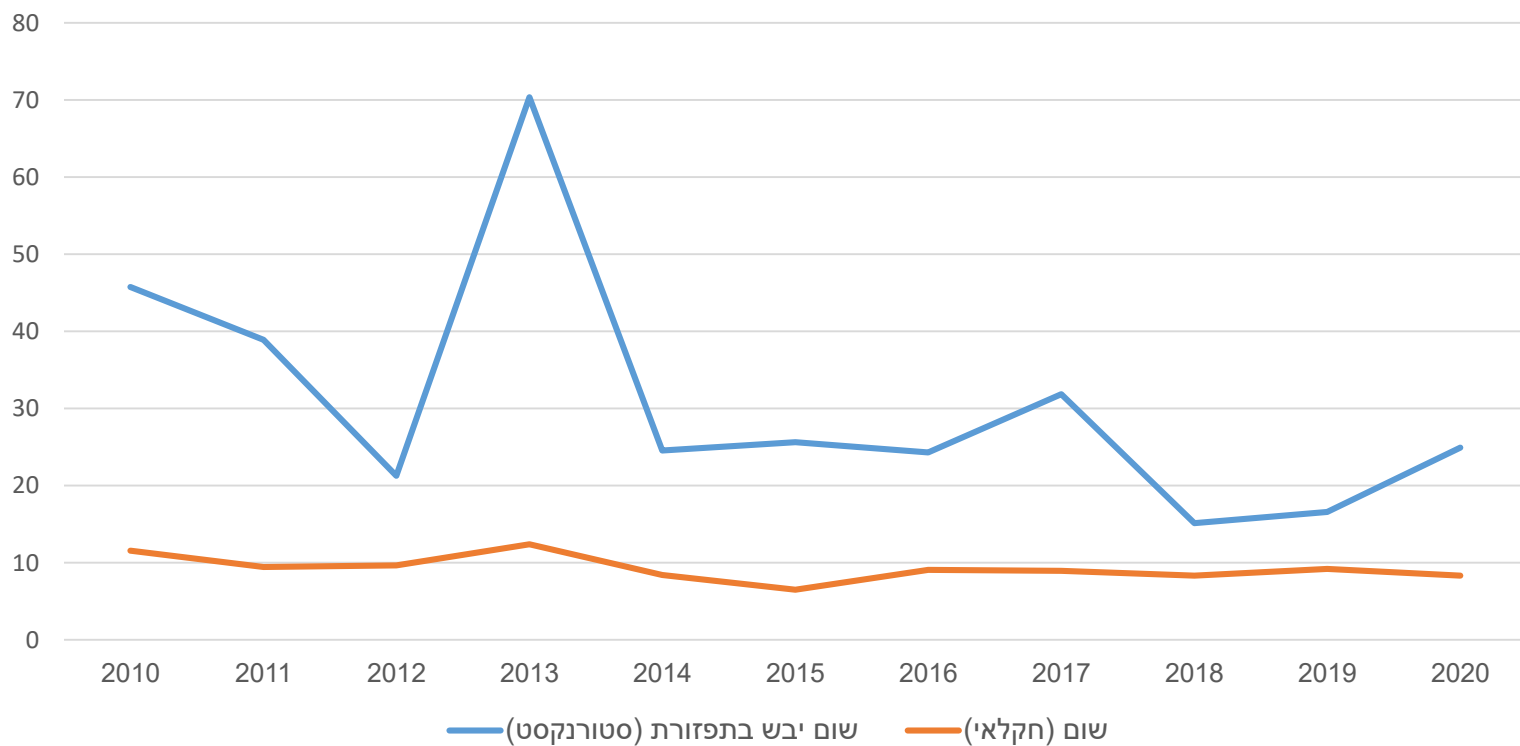
62

- **מכס:** הפחתה מכס במדרגות זהות תוך 5 שנים מ-0.93 ש"ק לק"ג ל-12%
- מחירי כניסה (entry price) לפי השיטה האירופית
- **פעולות לחיזוק הגידול המקומי:**
 - תמיכה ישירה לדונם, תמיכה להשקעות, פעילות נלוות לחיזוק הייצור המקומי
- **תקציב נדרש:** 35 מלש"ח בשנה במשך ל-5 שנים

שום – התפתחות מחירים

שום יבש, ש"ח לק"ג

שום – מתווה מוצע

□ **מכס:** הפחתה מכס במדרגות זהות תוך 5 שנים
מ-6.9 ש"ח לק"ג ל-12%

□ **פעולות לחיזוק הגידול המקומי:**

□ תמיכה ישירה לדונם, תמיכה להשקעות, פעילות נלוות לחיזוק הייצור המקומי

□ **תקציב נדרש:** סך 35 מלש"ח בשנה ל-5 שנים

תועלות:

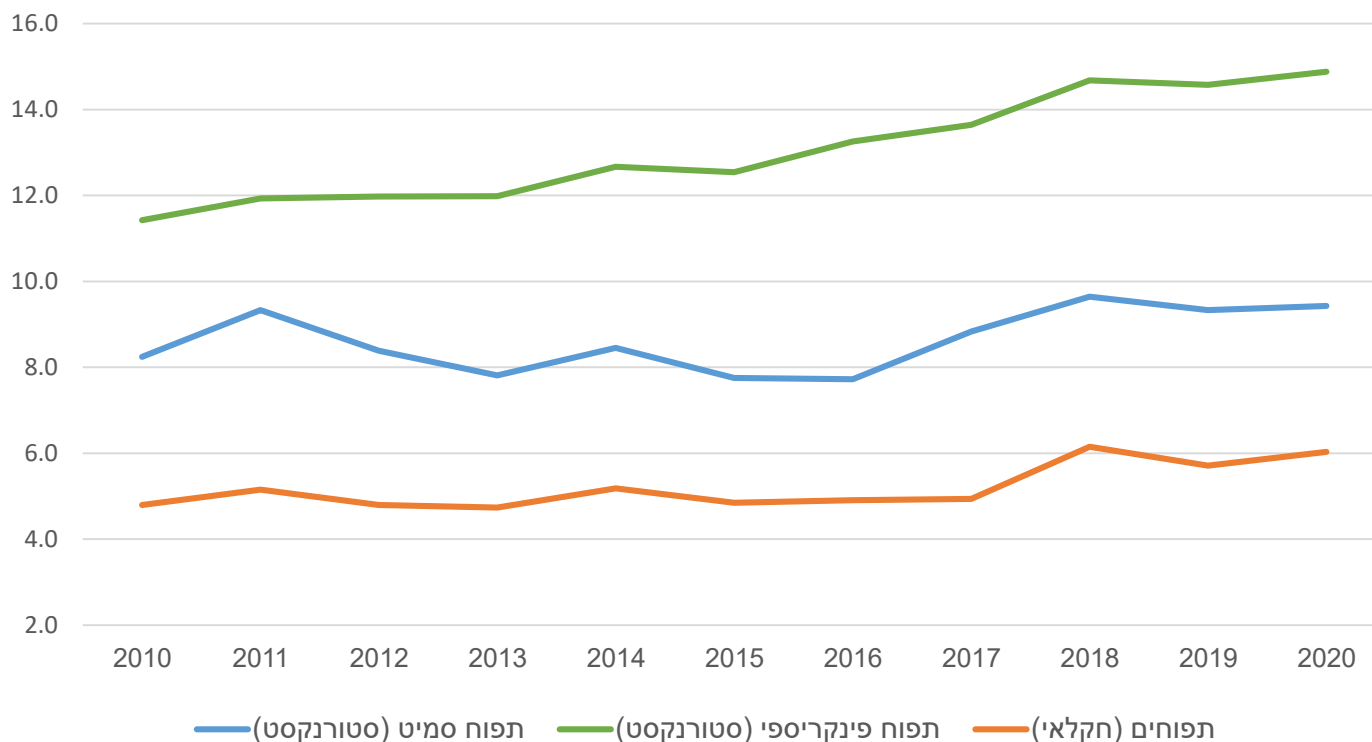
מוצר ייסוד ישראלי
גידול מרכזי בגליל עליון
וגולן
פעילות כלכלית קשורה
(בתי אריזה וקירור ועוד)

מאפיינים:

היקף ייצור מקומי כ-110
אלף טון
עלייה ביבוא בשנים
האחרונות לכ-30 אלף טון
(כ-25% מהצריכה)

תפוחים – התפתחות מחירים

תפוחים, ש"ח לק"ג

- הרחבת הפער בין המחיר של תפוח סמיט (בעיקר ייצור מקומי) ובין מחיר הפינקריספי (בעיקר יבוא)

תפוחים – מתווה מוצע

67

□ **מכס:** הפחתה מכס במדרגות זהות תוך 5 שנים
מ-1.8 ל-0.9 ש"ל לק"ג

מחירי כניסה (entry price) לפי השיטה האירופית

□ **פעולות לחיזוק הגידול המקומי:**

□ תמיכה ישירה לדונם, תמיכה להשקעות – שדרוג לטכנולוגיה גבוהה
שמאפשרת קטיף רובוטי ויבול גבוה, פעילות נלוות לחיזוק הייצור המקומי

□ **תקציב נדרש:** סך 60 מלש"ח בשנה ל-5 שנים

ענף הזיתים – ענף אקסטנסיבי עם תועלות חיצוניות

68

פוטנציאל ותועלות:

ענף מסורתי

תועלת נופית

שמירת קרקעות

שמן איכותי – פוטנציאל

לבידול

מאפייני הענף:

340 אלפי דונם,

ברובו בעל,

ייצור כ-18 אלף טון,

מאות מגדלים מסחריים

ועוד אלפים קטנים

שמן זית – מתווה מוצע

69

- **מכס:** הפחתה מכס במדרגות זהות תוך 5 שנים מ-12% + 4.39 ₪ לק"ג (סך כ-5.6 ש"ח) ל-12%
- **פעולות לחיזוק הגידול המקומי:**
 - תמיכה ישירה לדונם: 200 ₪ לדו' בעל, 800 ₪ לדונם שלחין
 - תו איכות וקידום מכירות,
 - שיפור הסימון לקבלת מירב המידע על מקור השמן
- **תקציב נדרש:** סך 100 מלש"ח בשנה ל-5 שנים

דבש – ענף אקסטנסיבי עם תועלות חיצוניות

70

פוטנציאל ותועלות:

אספקת שירותי האבקה
למטעים

נדרשת תמיכה קבועה
לשירותי מערכת של
האבקה במקרה של
הפחתת הכנסות מדבש

מאפייני הענף:

היקף ייצור כ-3,500 טון
כ-600 מגדלים,
6000 נקודות מרעה
100 אלף כוורות

דבש – מתווה מוצע

□ **מכס:** הפחתה מכס במדרגות זהות תוך 5 שנים 15.6 ₪ לק"ג ל-12%

□ **תשלום עבור שירות ציבורי של האבקה:**

□ תמיכה ישירה – כ-300 ₪ לכוורת

□ תו איכות וקידום המוצר המקומי

□ **תקציב נדרש:** סך 30 מלש"ח לשנה במשך 5 שנים

כיווני פעולה להתמודדות עם גידול בתחרות

72

השקעה במו"פ, טכנולוגיה, תשתיות מים, הדרכה, ליווי כלכלי, התארגנויות הדרכה וייעוץ מקצועי מחקר בסיסי ויישומי לשיפורים טכנולוגיים פריון והגדלת יבולים הגברת שקיפות ומידע התמודדות עם שינויי אקלים

שינויי הרגלי צריכה ומודעות ציבור לאיכות מחיר וכו
עידוד סימון ומידע לציבור
בידול מחירים לפי איכות תוצרת
כך שגם פרי קטן וכו יצרכו במחיר נמוך.
עידוד צריכת פירות וירקות
בהיבטי בריאות הציבור

יציבות מדיניות לאורך זמן
מתן וודאות לענף לגבי הסחר,
זמינות גורמי יצור, עלויות,
מרווחי שיווק ועוד.

ראה את הנספח בהמשך להצעות פרטניות

נספח ה': הצעה לפעולות לקידום ענפי הצומח

הגדלת הפריון בחקלאות ורווחיות המגדל

חיזוק ענפים להתמודדות עם היבוא

מוצר/ענף	מהות ההשקעה
תפוחי עץ	פיתוח זנים מקומיים שיתאימו לתנאי האקלים המשתנים (פחיתה במנות קור)
	אימוץ פרקטיקות של גידול במטע דו מיימדי - להגדלת כמות ואיכות הפרי וצמצום עלויות הייצור (גיזום, דילול, עיצוב הצמח, קטיפה)
	תוספת מיכון: שימוש ברחפנים לריסוס, לגיזום עונתי, ייעול הדישון ואיסוף מידע רלוונטי לגידול
אגסים	כנ"ל - הזנים שקיימים בארץ מיושנים. אין פיתוח ומחקר בענף
אבוקדו	פיתוח זנים לכל השנה: קידום זנים מוקדמים לסגירת מעגל שנתית. כיום חסרים בשיווק החודשים יולי עד סוף אוגוסט. יש להוסיף מחקרי מעבדה מועילים.
	בניית סטנדרטים וקביעת פרקטיקות להארכת חיי מדף בשיווק לשוק המקומי
	בניית פרוטוקולים לאיחסון ולהארכת חיי מדף ליצוא

הגדלת הפריין בחקלאות ורווחיות המגדל

חיזוק ענפים להתמודדות עם היבוא

הסבר	פרי אירק
פיתוח תקן איכות פנימית לשיווק בשוק המקומי	מנגו
קידום גידול בדרום הארץ - מאילת וצפונה על כביש 90 – פיתוח זנים מבכירים כאלטרנטיבה לגידול התמרים ובמטרה להיכנס לעונה עם פרי שהבשיל בעונתו ולא הובחל.	
בניית סטנדרטים וקביעת פרקטיקות להארכת חיי מדף - פיתוח הגידול ליצוא	שקדים
מיתוג וקד"מ לשיווק בשוק המקומי - בידול מהשקד המיובא	
רימונים יצאו ממועצה וכל המחקרים נעצרו. יש צורך בפיתוח דחוף ליצוא ולשוק המקומי (בעיקר הזן וונדרפול): מחקרים בנושאי איחסון, פיתוח זנים, הגנת הצומח	רימון
בניית סטנדרטים וקביעת פרקטיקות להארכת חיי מדף	ליצ'י, דובדבנים, אפרסמון, קיווי (בעיקר הזן היווארד)
מחקרים ופיתוח זנים עמידים לוירוסים ומחלות קרקע	עגבניות, מלפפון
קד"מ, ביסוס תו האיכות ועקיבות – תמיכה דיפרנציאלית למשקי בעל ושלחין	זית

הגדלת הפריון בחקלאות ורווחיות המגדל

צמצום אבדן מזון והורדת יוקר המחייה

הסבר	קריטריון
פיילוט בערים גדולות - שיתוף פעולה עם רשתות שיווק, אגפי רישוי עסקים, תזונאיות עירוניות, מחלקות הרווחה	בחינת פרקטיקות של חקלאות עירונית יצרנית בערים ובמרכזי אוכלוסין
בחינת שתי פרקטיקות: ארגון הצלת מזון לאומי או מערכי איסוף וחלוקה עירוניים	טיפול בעודפי תוצרת טרייה
מאגד ייעודי עם רשות החדשנות. השתתפות של בין 20 ל-30 מלש"ח - מציאת תחליפים סביבתיים למארזי פלסטיק	הרחבת השימוש במארזים להארכת חיי מדף בתוצרת חקלאית טרייה (יצירת אווירה מבוקרת)

הגדלת הפריון בחקלאות ורווחיות המגדל אימוץ טכנולוגיות חדשות

הסבר	קריטריון
עגבנייה ומלפפון: להתמודדות עם שינויי האקלים - גידול בתנאים של בקרת אקלים מלאה, העשרה ב CO_2 , מצעים מנותקים ומיחזור מים	שדרוג מבנים לגידול שנתי רציף - שימוש באנרגיה ירוקה ובגז טבעי
עש הדונג - פרוטוקולים ופרקטיקות גידול לשימוש בגז הפוספין לאיוד חלות הדבש	שדרוג ענף הדבש: חיזוק יכולתם של המגדלים להתמודד עם מזיקים ומחלות
שינוי מודל התמיכה	
כוורת העתיד - חיזוק היכולת לנטר מחלות בכוורת - הסתייעות אנרגיה ירוקה, איסוף מידע on line העל הנהלות הדבורים בכוורת - מיזם חדשני	

הגדלת הפריון בחקלאות ורווחיות המגדל דיגיטציה וסטנדרטים

הסבר	קריטריון
הטמעת השימוש בדיגיטציה של תקני איכות	הטמעת השימוש בדיגיטציה של תקני איכות

הגדלת הפריון בחקלאות ורווחיות המגדל התמודדות עם מזיקים בענפי המטעים וההדרים

הסבר	קריטריון
הרחבת מיזמים קיימים למיזמים הוליסטיים	הרחבת מיזמי הדברה אזוריים פעילים
לאזורים שעד כה לא נכנסו לתכנית: נגב, בקעה	מיזמים אזוריים חדשים

הגדלת הפריון בחקלאות ורווחיות המגדל

סעיף	תת סעיף	הסבר
הרחבת ערוצי השיווק של המגדלים	מינוף והרחבה של ההכשרה לשיווק ישיר דיגיטלי למגדלים	קורסים, הכשרות, ליווי עסקי, תכנית עסקית
עידוד היצוא - ענף הפירות	סיוע ברכישת מיכון מיון אופטי (טכנולוגיית NIR) לבתי אריזה גדולים ליצוא	צריך למלא את החודשיים האלה
סיוע ממוקד לענף התמרים	שנטוע של גידולים חדשים במקום תמרים בעמק הירדן	מיפוי, הצעת וקידום חלופות למטעים הקיימים: חקלאות צמחית ואחרת//קביעת מנגנון פיצוי למגדלים שיבחרו לרדת מהענף
עידוד שיווק תוצרת מקומית	בדיקת הרכבם התזונתי של הפירות והירקות בישראל	בשת"פ עם משרד הבריאות. לצורך קד"מ תוצרת ישראלית בחו"ל
	הרחבת תכנית "כח הצבע"	בשת"פ עם מועצת הצמחים
	בניית סטנדרטים והנגשתם הדיגיטלית, וקביעת פרקטיקות להארכת חיי מדף	

עיגון מעמדה של החקלאות

סעיף	תת סעיף	הסבר
עידוד התארגנויות	גיבוש מדיניות תמיכה בהתארגנויות של חקלאים בנושאי שיווק משותף, רכש תשומות, העברת מידע, משקי מודל	התמיכה תגובה בניקוד גדול להתארגנויות שתאמצנה פרקטיקות סביבתיות: שימור קרקע, צמצום שימוש בחומרי הדברה,, עקיבות בשיווק
הכשרת דור ההמשך בחקלאות	עידוד השתלמות אקדמית בנושאי ניהול ידע ומידע - תואר ראשון לחקלאים	ניהול משק, כלכלת הייצור, שיווק, קבלת החלטות
סימון ארץ המקור	תוצרת חקלאית טרייה ארוזה ובתפזורת	אכיפה, ידוע הציבור

צרכי הדרכה

- יש מחסור גדול מאוד במדריכים (ענף הפירות קולט על חשבון 5 מדריכים חדשים על מנת לנסות להשלים פער שנובע מפרישתם של מדריכים ותיקים וכאלה שעברו לסקטור הפרטי).
- אין התמחות רלוונטית בנושא שיווק ודיגיטציה ובנושא איכות/post harvest.
- חסרים מדריכים בנושאי מיכון, בנושאי ניהול אקלים במבני צמיחה.
- חסר חיבור לחדשנות ול high tech - התמחות בנושא רובוטיקה – ניהול מערכי מיון, ניהול ואיסוף מידע מרחפנים.
- חסרים מדריכים בתחום כלכלת הייצור: ניהול משק, שילוב דור ההמשך, ניתוח ידע ומידע, קבלת החלטות מולטי דיסיפלינרית